

VEACUL NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

— De fapt e o idee la
indemina oricui...

In pagina a 2-a:

AUTOAPARAREA ORGANISMULUI

DIN SUMAR :

- *Pielea, așa cum nu o cunoaștem*
- *Orașele care se scufundă*
- *Războinicii cu „platoșe” de pene*
- *Furtunile din senin*
- *„Acasă” la Anatole France*
- *Pagina de umor*

46

ANUL XXVIII
17 NOIEMBRIE 1972

(1444)

Omul plătește un greu tribut de boli nu atât din cauza civilizației moderne sau, mai bine-zis, a acțiunii nocive exercitate de unii din factorii specifici acesteia, cât din cauza faptului că desconsideră forțele protectoare naturale ale organismului, afirmă prof. dr. O. Olei-

nik, șeful catedrei de terapie a Institutului de medicină din Lvov. Or, rezervele de sănătate pe care le asigură aceste forțe, dar pe care noi nu le utilizăm, sînt uriașe.

In ce măsură se poate bizui medicina pe ele ?

Documentar

Autoapărarea organismului

Intr-o zi Robert Koch a primit o scrisoare care l-a uimit: „Trimite-mi vibrionul dumitale, „teribila virgulă“, și eu am să dovedesc că e perfect inofensiv“. Autorul scrisorii era un distins igienist german, prof. Max Pettenkofer, cea mai mare autoritate din secolul XIX în acest domeniu. Luind toate precauțiile imaginabile Koch i-a expediat lui Pettenkofer, cel mai intransigent dintre criticii lui, o eprubetă care conținea ucigătorii vibrioni holerici. Cum a primit-o, Pettenkofer a ridicat-o ca pe o cupă de șampanie și a ținut un discurs în favoarea teoriei sale. A afirmat că holera nu lovește decît pe cei predispuși la boală și nu este provocată de un bacil în formă de virgulă. După ce și-a încheiat discursul, a băut conținutul eprubetei, spre consternarea asistenților prezenți în laborator. Apoi, netezindu-și barba în modul cel mai firesc, a rostit zimbînd: „Acum o să vedem care din noi doi are dreptate“. Pettenkofer a rămas în viață și nici măcar nu s-a îmbolnăvit. Cel puțin așa ni se spune. Să vedem dacă lucrurile s-au putut petrece într-adevăr așa. Iată citeva fapte a căror autenticitate este neîndoieabilă.

Proprietatea de non-maladie

În cursul epidemiilor de ciumă din anii 1897-1898 și 1910-1911, marele bacteriolog rus Daniil Zabolotni preleva bacilii ciumei din cavitatea bucală a unor inși perfect sănătoși. Erau aceiași bacili care provocau o moarte groaznică și fulgerătoare. Or, bacilul ciumei este mult mai periculos decît vibrionul holerici. În mai puțin de o jumătate de secol, între 1340 și 1388, el a secerat 25 de milioane de vieți omenești, aproape un sfert din populația de atunci a Europei. Holera n-a provocat niciodată asemenea ravagii. Dar poate că ciuma constituie o excepție ?

Este un fapt bine cunoscut că de fiecare caz de difterie declarată există cel puțin 10 inși sănătoși care sînt purtători ai microbului bolii. Același lucru se întîmplă și cu poliomielita. Evident, se prea poate ca acești inși să nu fie chiar perfect sănătoși, întrucît ei au fost totuși infectați. Dar ceea ce contează este că **aparent sînt sănătoși**. Și lista exemplelor ar putea fi ușor continuată. În cazul hepatitei epidemice în jurul fiecărei victime a bolii se întîlnesc cel puțin zece persoane care nu au nimic. Doar metode speciale permit să se detecteze boala sub formă benignă. În aceleași condiții de mediu înconjurător, nu toți oamenii se îmbolnăvesc de hipertensiune, ateroscleroză, cancer etc. Eminentul fiziopatolog A. Speranski a numit acest fenomen **proprietatea de non-maladie**.

Ar fi desigur greșit să considerăm cele de mai sus drept o gloriificare a igienistului din secolul XIX care a dat dovada unei îndrăzneți nejustificate. Dar nu trebuie să uităm că, oricît de straniu ni s-ar părea acest lucru, nu factorii patogeni sînt cei care hotărăsc dacă boala va fi sau nu, ci organismul.

Omul rezistă cu succes oricărei agresiuni dacă organismul reușește să-și mobilizeze la timp toate mecanismele de protecție. Căci tocmai grație acestor mecanisme majoritatea absolută a populației se menține în stare de sănătate. Și tot ele favorizează și însănătoșirea cînd se întîmplă ca boala să izbucnească. Mai mult, pot deveni atât de active, încît să ducă la o autoînsănătoșire aproape miraculoasă în cazuri care par disperate. Se cunosc, de pildă, cazuri de autoînsănătoșire de cancer, tuberculoză, nefroză, sclerom, hipertensiune și alte boli.

Această putere de apărare se împotrivesc de multe ori bolilor mai bine decît medicamentele. Întotdeauna a fost așa: pe vremea lui Pettenkofer, cînd milioane de oameni mureau de

holeră; mult mai înainte, cînd ciuma decima orașe întregi; și chiar în epoca de piatră, cînd locuitorii cavernelor nu aveau nimic altceva decît această putere salvatoare pentru a se apăra de boli. De ce trebuie să amintim fiecareia dintre noi că posedă mecanisme de protecție acum, în secolul nostru de revoluție științifico-tehnică, cînd medicina a devenit mai puternică ca niciodată ?

O armă cu două tăișuri

Pentru că, oricît de paradoxal ar părea acest lucru, răspîndirea multor boli este astăzi într-o anumită măsură rezultatul succeselor dobîndite de medicină și mai cu seamă de farmacologie. După cum afirmă mulți specialiști de vază, chiar dacă n-au devenit de-a

bolnavi. Are însă această armă vre-o vină fiindcă este cu două tăișuri ? Fiindcă, îndreptată de fapt împotriva bolii, ea poate și răni bolnavul în urma celei mai mici neglijențe ?

La începutul secolului XIX nu se cunoșteau nici 1.000 de boli, pe cînd astăzi sînt cunoscute zeci de mii. Ceea ce nu înseamnă cituși de puțin că bolile s-au înmulțit. Ele loveau atunci ca și acum, dar la nivelul de atunci al științei și tehnicii cauzele lor nu puteau fi lămurite. Cele mai multe descoperiri medicale au fost făcute în secolul XX și numărul lor se dublează la fiecare 6-8 ani. Încît, dacă astăzi cunoaștem sute de mii de simptome, miine vom cunoaște și mai multe, căci metodele de diagnostic se perfecționează mereu.

Și încă ceva. Dacă astăzi, în orice țară avansată, afecțiunile cardiovasculare se situează pe primul loc al cauzelor de deces, iar cancerul pe locul doi, aceasta nu înseamnă că ele nu a-

procesul reumatismal din inimă continuă și se agravează chiar.

Deseori mai sînt tratate simptomele bolii, nu cauza ei. I. Mecnikov a atras însă atenția, încă de la începutul secolului, că inflamația este o reacție de protecție a organismului, care face ca țesutul să fie mai activ. Ea se caracterizează printr-un aflux de sînge în focarul agresiunii patologice, aflux însoțit de o roșeață, o umflare, o creștere a temperaturii și de durere. Aceste fenomene sînt desigur foarte dezagrabile, dar de cele mai multe ori suportabile. Evident, inflamația, ca și celelalte reacții protectoare, poate depăși limitele admisibile și atunci trebuie potolită. Dar numai medicul este în măsură să stabilească cînd și în ce măsură.

Recent încă, virstnicii erau sfătuiți să mănînce puțină carne, grăsimi și sare. Or, acest regim făcea să scadă forțele de protecție ale organismului. Din fericire, teoria alimentației echilibrate este astăzi unanim recunoscută. Posibilitatea de a ajuta metabolismul printr-un regim alimentar adecvat este un fapt dovedit.

În fine mult timp a fost destul de răspîndită și o altă greșeală. Odihna unui organ bolnav era socotită condiția primordială a însănătoșirii. Apoi s-a văzut că o imobilizare aproape totală slăbește organismul, dereglează metabolismul, favorizează arterioscleroza și trombozele.

Nu cumva trebuie să căutăm tocmai în această atitudine cauzele distrofiilor, arteriosclerozei, bolilor de inimă etc ? Slăbirea generală a organismului creează un teren favorabil infecțiilor virotice, care mai sînt stimulate și de tulburarea microflorei normale.

Or, concepțiile și acțiunile bazate pe subestimarea forțelor organismului își croiesc zilnic drum, sub diverse forme, în lumea întregă. Ele sînt bine înționate, dar, totuși, în detrimentul bolnavilor. Oare nu acesta este tocmai motivul pentru care cu cît se înmulțesc medicamentele, cu atît crește numărul bolnavilor ?

Trebuie să recunoaștem că omenirea suferă de atîtea boli mai curînd pentru că neglijăm resursele naturale ale organismului, decît din cauza influenței nefaste a unor factori ai civilizației.

Fiecare organ are un „coeficient de siguranță“ extrem de mare. Dar medicina nu știe încă cum să mențină și să acționeze aceste rezerve funcționale ale organismului care joacă un rol imens în protecția împotriva bolilor. Ar fi bine dacă o mare parte a cercetătorilor și mijloacelor disponibile ar fi mobilizată pentru a studia capacitățile fiziologice. Cunoașterea „înțelepciunii“ organismului omenesc, a proprietăților sale de non-maladie, ar deschide vaste perspective medicinii și ar face să scadă bolile, inclusiv cele ale civilizației moderne.

documento.

documentar docum.

documentar documentar de

documentar documentar

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

documentar documentar docu

In fiecare din noi există forțe pe care trebuie să știm numai să le punem în valoare

dreptul o calamitate, unele succese ale chimioterapiei se află la originea multor neplăceri atât ale medicului cit și ale pacientului.

Să luăm drept exemplu cortizonul. Acesta este o nestemată a farmacologiei care a făcut ca puterea medicinii să crească enorm în ultimii ani. Dar nestemata are și defecte pe care chimioterapeuții le observă ușor. Prea adesea provoacă efecte secundare nocive și uneori grave. De altfel, servituile și puterile cortizonului nu reprezintă o excepție. Antibioticele, mîndria farmacologiei secolului XX, distrug pe lingă microflora patogenă, și microflora folositoare care întreține reacțiile de apărare ale organismului, cum sînt capacitățile singelui și țesuturilor de a rezista la procesul canceros sau capacitatea leucocitelor de a „prinde“ și distruge bacteriile patologice. O observație interesantă este aceea că la începutul secolului XX, 8 000 de leucocite erau considerate proporția normală. Între timp cifra s-a micșorat la 6 000, iar acum este pe cale să scadă la 4 000, ceea ce dovedește că **organismul omenesc rezistă mai greu la boli**.

De aceea se întîmplă destul de des ca presa medicală să se întrebe: trebuie să mai recurgem la medicamente ? Un lucru e sigur: principiul **non nocere**, adică nu dăuna bolnavului prin îngrijirile care i se dau, n-a fost niciodată atât de amenințat ca acum. Ar fi greșit totuși, să credem că sistemul de tratament existent este nejustificat și că ar trebui să renunțăm la el. Preparatele de care dispune astăzi medicina sînt extrem de utile și permit conservarea sănătății și vieții a milioane de

menințau omenirea și înainte. Ele sînt boli ale virstei mai înaintate și au ajuns mai frecvente astăzi decît odinioară deoarece strămoșii noștri erau secerăți prematur de ciumă, de holera și de mulți alți dușmani.

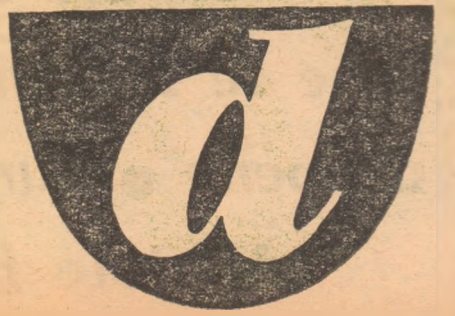
Intenții bune, dar rezultate nocive

Totuși, deși speranța de viață a crescut, deși medicii au devenit mai numeroși, partizanii autotratamentului se reped cu și fără motiv la farmacie. Or, pină și vitaminele pot avea urmări nefaste, dacă abuzăm de ele.

Foarte bine, veți spune. Dar medicii ? Să fim sinceri, mulți dintre noi supraestimează posibilitățile chimioterapiei și subestimează rolul forțelor protectoare ale organismului. Mai este deci cazul să acuzăm civilizația, progresul ? Dacă medicul și bolnavul ar ști să utilizeze la maximum sistemele de apărare ale organismului, am face să scadă și mai mult așa-zisele „boli ale secolului“.

De aceea este absolut necesar să revizuiți concepțiile medicale tradiționale bazate pe subestimarea forțelor de apărare ale organismului, concepții înrădăcinate de mai multe decenii.

Medicina are astăzi un larg evantai de medicamente antiinflamatoare. Corticosteroizii și alte medicamente dau excelente rezultate în reumatism. Inflamația locală dispăre complet. Dar cercetările prof. Volinski au arătat că

ORAȘELE CARE SE SCUFUNDĂ

Un proces ireversibil?

Marea ia cu asalt orașele. Situația dramatică a Veneției, unde în fiecare an apele invadează subsolurile și parterele clădirilor, macină temeliiile și zidurile, e bine cunoscută. Monumentele istorice și comorile de artă din splendida, uluitoarea Veneție — așezată pe o sută douăzeci de insulițe și tăiată de canale mari și mici deasupra cărora se arcesc 400 de poduri — sînt amenințate cu dispariția. După cum se știe prea bine și că palatele și bisericile orașului aflat în primejdie adăpostesc, între zidurile lor, un număr fabulos de mare de opere de artă, suficiente spre a face faima unei țări europene de mărime mijlocie.

Da, Veneția cucerește din primul moment și iremediabil inimile celor care o vizitează. Se spune chiar că cine a vizitat măcar o dată perla Adriaticii revine neapărat, că e exclus să nu revină. E bine, însă, că aceasta e numai o legendă frumoasă, întrucît altminteri Veneția ar fi pierit mai de mult din cauza exploziei demografice pricinuite de nostalgia după splendorile ei. Dar nu e mai puțin adevărat că mulți vizitatori revin, totuși. Ca, de pildă, compozitorul Igor Stravinsky care a cerut să fie înmormîntat la Veneția — cum s-a și întîmplat. După ce cutreieră lumea în lung și-n lat, mulți pictori, actori și scriitori celebri se stabilesc, la bătrînețe, în orașul de pe coasta Adriaticii spre a-și petrece amurgul vieții în preajma mării blinde, cu valuri azurii.

La drept vorbind, însă, toți vizitatorii Veneției se gîndesc la dînsa, tot restul vieții, cu un sentiment de gîngășie, dar și de tristețe. De ce de tristețe? Pentru că mereu ți apasă gîndul că, cu fiecare an care trece, Veneția pierde cîte ceva.

Nu numai Veneția!

Mai mult, Veneția nu este singurul caz. Capitala Japoniei, de pildă, este amenințată a fi rapid înghițită de mare. Căci dacă unele cartiere din Veneția s-au scufundat cu 18 cm într-o jumătate de secol, pentru Tokio asta e „normă” anuală. De la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, cartierele din zona estică a orașului s-au scufundat cu mai bine de doi metri. Dar și Bangkok, capitala Tailandei, se afundă în apele Golfului Siam cu circa șapte cm pe an. Iar orașele indiene Bombay și Madras se „ineacă” încetul cu încetul.

De ce toate acestea? A stîrnit oare omul forțe incontroleabile din măruntaiele pămîntului?

Studiind scufundarea marilor orașe de pe țărmul mărilor și oceanelor, o seamă de savanți au remarcat că ele sînt deseori așezate deasupra unor pînze, intens exploatate, de ape subterane, petrol și gaze. De unde ar rezulta că în regiunile unde omul apelează energic la avuțiile subterane, se produce o condensare a rocilor și straturile superioare se scufundă. Teoria are mulți partizani. Încît unul din planurile de salvare a Veneției prevede umplerea vidului creat dedesubtul orașului cu un amestec de apă de mare, nisip și argilă.

Evident, factorul pătrunderii irraționale a omului în măruntaiele pămîntului nu trebuie neglijat. Dar, istoria ne amintește că marea a amenințat orașe și chiar le-a înghițit cu mult timp înainte de a fi fost forate cele dintîi puțuri. Istoricul roman Florus, de exemplu, a scris: „Cimbrii și teutonii au părăsit teritoriul Galiei, întrucît acesta a fost invadat de ocean, și au pornit să străbată lumea în căutarea unor noi locuri unde să se stabilească”. Se știe, de asemenea, că și aztecii au trebuit să-și abandoneze la un moment dat

capitala Tenochtitlan, amenințată să fie înghițită de apă, și să-și construiască una nouă, în interiorul țării. Iar istoricul italian din secolul XIV Marino Sanuto a lăsat următoarea mărturie: „Marea urcă în fiecare an cu un lat de palmă și multe orașe frumoase au și fost distruse”.

De altfel și multe fenomene contemporane sînt inexplicabile dacă le limităm explicația numai la teoria „subminării”. Parlamentul japonez a pro-

gresează foarte rapid: neotectonica. Această știință studiază mișcările actuale ale scoarței terestre.

Recent încă se admitea că, după ce a dat naștere unor formidabile masive muntoase ca Himalaia, Caucaz, Alpi și Anzii Cordilieri, planeta noastră ar fi intrat într-o stare de calm tectonic provizoriu, pentru a se odihni parcă după această fantastică activitate. Dar lucrurile nu stau așa. Acum știm că scoarța terestră este străbătută de fisuri verticale și oblice care o divizează în blocuri și tronsoane ce se deplasează constant, se suprapun, se îngrămădesc ca niște sloiuri de gheață într-un zăpor. Mărimea absolută a acestor deplasări este modestă, dar energia pe care o dezvoltă e enormă. Apropo de asta, nu-i exclus ca această forță să fie o sursă inepuizabilă de energie a viitorului.

De obicei, orașele care se afundă sînt situate exact în zone unde au loc procese neotectonice active. Lucru confirmat de cercetări seismice. Astfel, în ultimii 70 de ani, în Italia au avut loc circa 150 de cutremure de gradul șapte și chiar mai puternice. Iar în centrul Japoniei, mișcările seismice sînt și mai frecvente. O recrudescență a activității seismice a fost observată, de asemenea și în India. Și încă o trăsătură comună: Veneția, Bombay, Bangkok și alte orașe în primejdie au fost construite, după cum o dovedesc lucrările de foraj în adîncime, pe suprafața unor mari straturi în pericol de scufundare, care umplu vaste cavități sau curburi ale scoarței terestre. Acest lucru face ca toate cauzele fenomenului și măsurile ce urmează a fi luate pentru combaterea lor să fie considerate dintr-un unghi nou.

Culmea ghinionului

Se pare că trebuie să credem că scufundările tectonice au fost provocate de încălzirea de tronsoane ale scoarței terestre de-a lungul fisurilor oblice. Astfel, marginile unor masive inferioare coboară, constituind cavități umplute treptat-treptat de roci de scufundare. Destul de frecvent, aidoma unui uriaș buldozer, blocuri în mișcare dau naștere unor crevase sau, dimpotrivă, unor lanțuri muntoase. Așa se înfățișează în special conjunctura tectonică din zona Adriaticii. Această mare se întinde deasupra unui imens masiv, numit Adria, înconjurat de jur împrejur de alte masive de roci. Unul dintre ele, Tirenis, amplasat în vest, se deplasează spre răsărit „expulzînd” din mare Apeninii sudici și, în același timp, „înghițînd” Adria. Culmea ghinionului, Veneția este așezată exact în locul unde expulzia rocilor de scufundare nu mai poate echilibra afundarea masivului inferior.

Pericol! Cad ingeri! Umor tragic

mulgat de două ori, în 1961 și în 1963, legi prin care a fost supus la restricții severe consumul de ape subterane în cartierele ușor lăsate din Tokio. În pofida respectării riguroase a acestor legi, scufundarea solului nu și-a încetinit totuși ritmul. În zona Bombay-ului, prospectarea zăcămintelor de petrol și gaze abia a început, apa de consum este adusă din munți prin conducte speciale și totuși oceanul atacă intens casele de la periferie. În timp ce în valea riului Po, nu departe de Veneția, în zonele de exploatare intensă a gazelor, solul nu se scufundă totdeauna. Studiind rezultatele unor îndelungate măsurători geodezice, cercetători de la Institutul de geografie al ministerului apărării din Italia au ajuns la concluzia că nu numai Veneția se scufundă, ci și orașele din regiunea estică a Cîmpiei Padului și din multe alte zone ale țării.

Cine-i principalul vinovat?

Dar dacă omul nu este răspunzător de scufundarea orașelor sau cel puțin nu întotdeauna, care sînt totuși cauzele acestui fenomen?

Răspunsul nu poate fi dat de o știință nouă, care a luat naștere acum un sfert de secol în Uniunea Sovietică sub auspiciile academicianului Obru-

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

În ce privește Tokio-ul, la sud de oraș trece o crevasă adîncă a scoarței terestre, numită Fossa Magna; pînă nu de mult se credea că această crevasă e verticală. Descoperirea de către geologi sovietici a crevasei din regiunea oceanică aflată la sud de Fossa Magna a dat posibilitate: însă să se compare conjunctura geologică din cele două extremități ale Mării Japoniei și să se stabilească că fundul Fosei Magna este în pantă. Acum e clar că, în lungul acestei fisuri, zona meridională a insulei Honshu ia energie cu asalt regiunea septentrională, împrejurare care provoacă o coborîre neotectonică generală a cîmpiei Kanto pe care sînt așezate Tokio, Yokohama și alte orașe.

Aceste descoperiri și multe altele situează pe un plan absolut nou problema salvării de la distrugere a orașelor costiere.

Căci dacă măsurile adoptate în vederea atenuării sau înlăturării cauzelor scufundării orașelor admise pînă acum reclamă investiții relativ mici, cu totul altfel stau lucrurile dacă rolul determinant îl joacă procesele tectonice. Întrucît, cel puțin pînă acum, omul nu poate lupta eficace împotriva forțelor subterane.

Și totuși,

in evul mediu...

Și totuși, încă în evul mediu populația din Țările de Jos a găsit singura formă valabilă de luptă împotriva atacului mării: instalarea unui sistem de diguri protectoare a căror lungime totală trece acum de 3000 de kilometri. Nu încapă, însă, îndoială că, înainte de a lua măsuri eficace pentru a împiedica înghițirea orașelor riverane, geologii vor trebui să studieze toate particularitățile deplasărilor tectonice. Or, aceste cercetări nu sînt încă destul de intense în toate țările, ba dimpotrivă.

E adevărat, savanții japonezi au făcut interesante lucrări geofizice. Dar de multe ori ei au supraestimat rolul erupțiilor vulcanice în stabilirea preziviunilor seismice și au dat o atenție excesivă rezultatelor observării și măsurării planurilor înclinate.

Geologii sovietici s-au angajat acum cîțiva ani pe o cale nouă și promițătoare. În afară de rețeaua obișnuită de stații seismice, în U.R.S.S. există acum 20 de „poligoane geofizice” echipate pentru observarea sistematică a deplasărilor scoarței terestre, a modificării caracteristicilor tuturor cîmpurilor fizice ale Terrei. În aceste centre de cercetări se utilizează metode care pînă nu de mult erau apanajul altor științe.

Prin dificultățile pe care trebuie să le rezolve, acțiunea de previziune a scufundării orașelor poate fi comparat cu aceea a preziviunilor seismice. Și totuși, problema poate fi soluționată grație unor tehnici deja existente. Și apte nu numai a salva Veneția, Toki și alte mari orașe, ci și pentru a fi utilizate în cadrul unui vast program internațional de lucrări susceptibile să protejeze împotriva atacului mării toate țărmurile dens populate și amenințate cu scufundarea.

Una din primele măsuri în această direcție ar putea fi crearea unui sistem tectonic unic la scara întregului glob, chemat să culeagă și să studie informațiile recoltate asupra deplasărilor rapide și lente ale scoarței terestre, să coordoneze măsurile cele mai urgente pentru salvarea orașelor în pericol și pentru construirea unor rașe riverane de un tip nou.

L. și V. Bankovskii

CINEMA

Tatiana Doronina, mamă vitregă

Cunoscuta actriță Tatiana Doronina debutează ca scenaristă. „Divorțind“ de soțul ei, dramaturgul Eduard Radzinski, care a semnat scenariile ultimelor ei filme, Tatiana Doronina a hotărât să-și asume și această calitate. Deocamdată pentru un singur film, care a interesat-o în mod special. Și iată de ce.

Scriitoarea Maria Halfina a scris o năvălă, „Mama vitregă“, a cărei protagonistă, țărâna Șura Olevanțeva, a fost gândită pentru Tatiana Doronina, în perspectiva că povestirea va fi într-o zi ecranizată. Aflind de acest frumos dar, actrița a citit mica proză și a hotărât să facă chiar ea încercarea, ca să rămână o treabă între femei. Măcar până la un punct, deoarece regia au încredințat-o totuși unui bărbat, tânărul Oleg Bondarev. Așa a luat naștere un original grup de creație, pentru care

re nu l-au putut trezi copiii ei buni, se declanșează brusc odată cu venirea în casă a „străineii“.

Filmul „Mama vitregă“ prilejuiește de fapt două debuturi: în afară de acela de scenaristă al Tatiane Doronina, și pe acela de regizor al lui Oleg Bondarev. Un dublu debut așteptat cu legitimitate interes. Cit despre calitatea interpretării ea este oricum asigurată. Tatiana Doronina fiind și interpreta rolului titular.

Tatiana Doronina din nou la început de drum...

novela „Mama vitregă“ prezintă interes înainte de toate prin analiza sentimentelor omenești pe care o întreprinde.

Buna, vesela, nepăsătoare Șura Olevanțeva are „minte scurtă“, cum îi reproșează soțul ei. Trece prin viață aproape inconștient, ca într-un fel de șoc. Are doi copii, care n-au reușit nici ei să o trezească la realitate, a venit și al treilea, fiica din prima căsătorie a bărbatului ei. Ei și, în loc de doi, trei... Numai că noua venită, o fetiță sălbatică și ciudată, se închide și mai mult în izolarea ei și în felul acesta se naște în sat legenda despre mama vitregă rea. Și nimeni nu crede, nici chiar soțul și părinții Șurei, că aceasta va reuși să integreze în familie pe „bobocul de rață cel urât“. Dar neprevăzutul se produce. Universul primitiv al Șurei Olevanțeva se prăbușește la contactul cu psihologia complicată și gingașă a copilului. Sentimentul matern, pe ca-

arta
ca arta arta a
arta arta arta a
arta arta arta arta
ta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta ;

TEATRU

Pledoarie pentru o vinovată

Autenticii profesioniști al scenei impresionează din primul moment. Au o personalitate ireductibilă, izbutesc aproape în fiecare rol. Ceea ce dovedește încă o dată Marga Anghelescu în „Vassa Jeleznova“.

Noua premieră de la „Giulești“ menține teatrul la altitudinea mai vechilor sale realizări. Merituosul și simpaticul colectiv al acestui mic „regat al femeilor“, la cirna căruia stă cu fermitate și grație directoarea Elena Deleanu, deplasează astfel încă o dată interesul vieții teatrale bucureștene dincolo de Podul Grant.

Spectacolul Getel Vlad, montat în cadrul plastic creat de Sanda Mușatescu, se impune în primul rând prin rigoare. Punând în scenă această piesă în care patimile se sfîșie, în care chiar oamenii se sfîșie, la propriu, în care cazurile înfățișate se apropie de limită și aproape nimic nu rămâne neintinat, regizoarea izbuteste să stăpânească tensiunea dramatică extraordinară, nelăsînd-o niciodată să se descarce în izbucniri stridente, naturaliste. De aceea asistăm la tot ce se întâmplă nu cu dezgust, cum ar fi fost foarte posibil, ci cu durere, cu indignare, cu înfiorare.

Geta Vlad s-a ținut de cuvînt, a scos piesa din epoca ei pentru a arăta tragedia eternă a unui om, a unei personalități care nu poate să-și depășească condiția.

Rolul Vassel vine să împodobească ca un trofeu cariera de exemplară slujire a teatrului a Margăi Anghelescu. Această actriță, care a urcat întotdeauna pe scenă cu marea plăcere a jocului, chiar cînd avea de spus numai câteva cuvinte, această autoare de personaje — după fericita expresie a lui Radu Beligan — în cel mai deplin sens, care a intruchipat variate ipostaze ale feminității, parcurgînd pasionante aventuri ale inteligenței și sensibilității acesteia, ne uimește încă o dată prin talentul, prin arta, prin știința, în fine, cu care dă accentul inimitabil al vieții unei făpturi de ficțiune.

Marga Anghelescu joacă nu numai ceea ce se vede din Vassa: inteligența, energia, fascinația, tăria de caracter, excepționalul ei talent organizatoric, dar și cruzimea, rapacitatea, monstruoșitatea ei (poartă răspunderea unei crime), joacă nu numai ceea ce este Vassa, ci și ceea ce ar fi putut fi, dacă... Dacă la cincisprezece ani soțul ei n-ar fi pus-o să lingă frișca pe care ea o răsturnase din neatenție peste cizmele lui; dacă n-ar fi bătut-o și umilit-o cu orice prilej; dacă de la șaisprezece ani, cînd fetele au mai multă nevoie de visuri romantice, ea n-ar fi început să nască copii pe care îi îngropa apoi unul după altul; dacă ar fi avut și pentru dînsa cineva o vorbă bună, puțină căldură umană sinceră; dacă ar fi înconjurat-o altfel de oameni. Ce extraordinară femeie ar fi putut fi Vassa...

Originală cheie a găsit Marga Anghelescu pentru acest teribil personaj! Cu marele ei talent, ea face în fond, în compania unor parteneri excelenți, răscolitoare pledoarie pentru o vinovată.

Iulia Scutaru

INTERVIU

Cu ochii lui Schell

Ultimul film în care l-am văzut pe Maximilian Schell a fost „Simon Bolivar“. Am admirat ușurința și eleganța cu care actorul se ține în șa (știind mai ales că n-a recurs niciodată la dublură), dar și finețea cu care simte epoca, exactitatea cu care exprimă inteligența revoluționarului și patriotul venezuelean, energia și slăbiciunea lui de caracter.

Talentul lui Schell depășește totuși mult acest rol oarecum „de capă și spadă“, care solicită mai ales calitățile fizice ale actorului. Schell s-a lansat cu rolul hitleristului fanatic din filmul american „Pui de lei“ (1958), realizat după romanul lui Irving Show.

— Rolul mi-a fost propus de Marlon Brando, cînd l-am întîlnit odată la Paris. Pe atunci încă nu știam englezește și Marlon mi-a tradus scenariul în franceză. Iar textul englezesc l-am învățat pe de rost după ureche. După acest film mi s-au făcut optsprezece oferte. Dar prima poruncă a unui actor e să știe să aștepte. Am refuzat toate cele optsprezece roluri care semănau între ele și timp de trei ani am abandonat cinematograful. Apoi am revenit în America pentru un film de televiziune. Se numea „Procesul de la Nürnberg“, iar autorul scenariului era Abbe Mann. Eu interpretam rolul avocatului apărării. După succesul acestui

În viața de toate zilele

televizor, Stanley Kramer l-a făcut pe celălalt, binecunoscut, pentru ecranul mare. Așa a început adevărata mea carieră cinematografică.

Dar pînă atunci a mai existat un rol care trebuie înscris printre marile reușite ale lui Maximilian Schell: Franz von Gerlach din filmul „Sechestrațul din Altona“ al lui Vittorio de Sica.

Franz este un călău fascist, dar și o victimă a fascismului. Cîndva a ascuns în casă un rabin din Polonia, însă tatăl l-a denunțat pe preot pentru a salva imprudenta fiului. Ajungînd să se ascundă la rindu-l, Franz îi spune tatălui: „Dacă tu n-ai fi denunțat, eu n-aș fi devenit călău“. Tatăl și fiul se urăsc, dar sint uniți prin același sentiment comun de culpabilitate. În piesa lui Sartre, Franz este doar nebun. Schell a făcut mult mai mult din el: un om disperat și înrăit.

— Tema mea preferată în artă este lupta dintre conștiință, dintre pornirea firească a omului și poziția oficială, datorită greșit înțeleasă. În Statele Unite ale Americii, în Italia am văzut cum oamenii vin în contradicție cu sistemul pe care și l-au creat chiar ei.

Dar Maximilian Schell nu este numai actor. El și-a făcut debutul în regie ecranizînd povestirea „Prima dragoste“ a lui Turghenev.

— V-au trebuit aproape doi ani pentru acest film. De ce atît de mult?

— Pentru că am făcut totul singur: am scris scenariul, muzica, am făcut montajul și chiar am jucat micul rol al tatălui — siluetă misterioasă care se ține tot timpul în planul doi.

— Acțiunea „Primei iubiri“ este actualizată?

— Sigur că da. Am citit nuvela cu mulți ani înainte, m-a cucerit de la prima lectură și am și început să mă gîndesc la ecranizarea ei. Este o poveste fără moarte: amintirile despre tinerețe ale unui om care și-a părăsit

Pentru ca sunetele să fie cît mai curate

patru de mulți ani. Valoarea acestor mici bijuterii literare nu scade de fel cu trecerea timpului. Dar cum să o abordez? În cele din urmă m-am hotărît să înfățișez iubirea într-o societate care și-a trăit traiul și în care încolțesc germeii revoluției. Nu este, oare, o temă actuală pentru atîtea societăți în care mai există exploatare și în care înflorește ideea revoluției?

Mi s-a părut că cel mai bun lucru este să fac un film actual pe baza unei istorii vechi. Dar asta nu înseamnă că am dorit o modernizare cu orice preț. Am căutat, de pildă, costume care se purtau pe atunci (și se mai poartă și azi). Nu mi-a fost greu deci să le găsesc, dat fiind că acum se observă o adevărată frenezie pentru moda secolului trecut. Exterioarele au fost filmate în Ungaria, al cărei peisaj amintește de acela al Rusiei Centrale. Rolul lui Alexandr l-am încredințat tinerețului actor englez de șaisprezece ani John Brown, cel al Zinaidei este interpretat de Dominique Sanda, lansată de Robert Bresson și preluată de alți mari regizori. Din restul distribuției mai amintesc pe Dandy Nichols (prințesa) și pe cunoscutul dramaturg englez John Osborne (poetul Maidanov). Osborne face o creație foarte interesantă. În cursul filmului citește — admirabil! — versuri de Evgheni Evtuşenko și joacă în general excelent.

— Vorbiți-ne, vă rog, despre realizările dumneavoastră din ultima vreme și despre planurile de viitor.

— Într-un teatru din Düsseldorf am pus în scenă „Pygmalion“, pe Broadway — piesa lui John Osborne „Patriot pentru sine“, în care am și jucat timp de patru luni. Am colaborat la filmul istoric „Papasa Ioana“. Iar acum mă pregătesc să ecranizez, după un scenariu propriu, „Cu ochii unui clown“ de Heinrich Böll. Rolul principal va fi interpretat de Paul Scofield.

S. Certok

REFLECTOR

■ Fred Zinnemann a ecranizat romanul „Șacalul“ — povestea unor ucigași de profesie pe care OAS a vrut să-i angajeze în 1963 ca să-l asasineze pe Charles de Gaulle.

■ Ingmar Bergman va realiza un grup de scheciuri sub titlul comun de „Scene dintr-o căsnicie“. În toate scheciurile, cele două roluri principale vor fi interpretate de Erland Josephson de la Teatrul Dramatic din Stockholm (EI) și de Liv Ullman (Ea).

■ După „Cinteele mării“, Natalia Fateeva a prins gustul comediilor muzicale. Ea deține rolul principal în „Vis de vară“, un musical al lui Vitali Kozlov.

■ „Ce se întîmplă mai departe cu Nikolai Kraft?“ — această întrebare repetată de sute de spectatori, după filmul „Povestiri despre un cekist“, l-a determinat pe Stepan Pucikian să urmărească în continuare aventurile bravului agent de informații sovietic. Noua parteneră a protagonistului Laimonas No-reika este Liudmila Ciursina.

METEOROLOGIE

Furtunile din senin

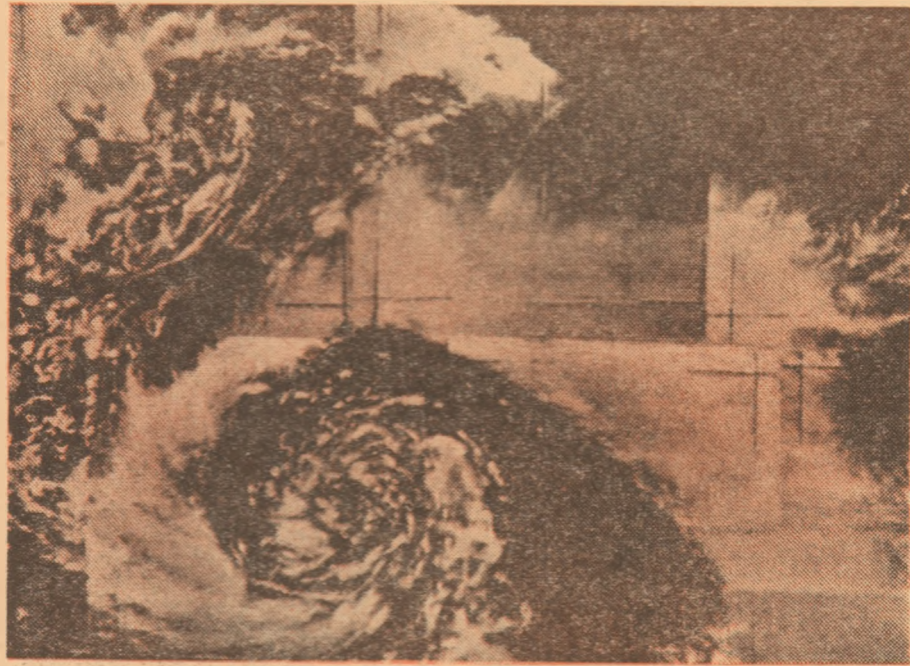
Lucrările de știință popularizată abundă în descrieri de vârtejuri și vânturile lor — trimbe, cum li se spune în Europa și tornade în S.U.A. Dar cu toate că s-au făcut tot felul de cercetări și experiențe, natura vârtejurilor n-a fost încă bine lămurită. De aceea, specialiștii se apleacă cu interes peste toate datele referitoare la fiecare nou caz, încearcă să afle detalii despre dezvoltarea fiecărui vârtej.

Recent a fost astfel terminat examenul sinoptic al unui extrem de interesant vârtej care s-a abătut vara trecută peste satul Tiubuk din regiunea Celiabinsk (Ural). Fenomenul este foarte rar în această regiune. În ultimele două

32 de grade. În prețioasă izbucnirii vârtejurii contrastul, pe planul temperaturii, între masele de aer cald și rece fusese de 14—16 grade.

În dimineața zilei de 27 iulie cîmpul baric al regiunii în care se află satul Tiubuk evidențiază pe harta meteorologică o zonă amenințată de un mic ciclon gîtit parcă de un anticiclon cu centrul la vest de Moscova și un cîmp de mare presiune cu centrul dincolo de Urali. Deși ciclonul era, cum am mai spus, mic, înaintarea lui putea fi urmărită pînă la înălțimea de 1,5 kilometri. Gonea cu circa 28 metri pe secundă.

Analiza sinoptică a vârtejurii de la

În plină dezvoltare

decenii el a fost consemnat numai de trei ori, dacă facem abstracție de urumul.

La 27 iulie, seara, clișiva săteni au observat în văzduh o coloană albicioasă de nori care înainta spre Tiubuk venind dinspre nord-est. Din depărtare părea o trimbă de fum provenind de la un incendiu. Cei care au văzut-o apropiindu-se au povestit apoi că norii negri se deplasau cu viteză, foarte aproape de pămînt, ba repezindu-se cu putere înainte, ba răsucindu-se amețitor și împroșcînd stropi de apă. În jurul lor totul vuia. Cînd vârtejul întîlnia în cale vreun copac, îl smușea din rădăcină și îl făcea tîndări, pe care apoi le împrăștia în toate direcțiile. Părea să fie trei vârtejuri nu unul singur, cum era în realitate.

Cînd a ajuns în sat și s-a năpustit asupra caselor, forța vîntului s-a înzecat parcă: zguduia din răspuțeri pereții, smulgea ferestrele și ușile din țîlîni. Pe unde trecea, „aspira” așternuturile de pe paturi, preșuri, porțiuni de dușumea etc. Aceste obiecte au fost ulterior găsite într-o pădure la 300—500 metri de sat, iar bucăți de tablă de pe acoperișuri chiar la trei kilometri depărtare. Ba, într-un loc, vârtejul a smuls o bucată de asfalt de pe drum, iar în altul planșoul unei stații de transformare — o placă de beton armat de 1 800 kg — pe care a proiectat-o la zece metri depărtare.

Cercetarea detaliată a zonei prin care a trecut cumplita forță a arătat că fișa dezastrului a avut o lățime de 200—300 de metri — iar pe alocuri chiar 600 de metri — și o lungime de 10 kilometri. Fenomenul a fost însoțit de o ploaie torențială și grindină.

Direcția principală de deplasare a vârtejurii a coincis în general cu sensul curentului director al maselor de aer la altitudinile de 3—5 kilometri, dar pe alocuri a înaintat în zigzag. Asemenea vârtejuri sînt, după opinia specialiștilor, foarte rare.

Ziua cînd s-a stîrnit cumplitul vînt turbionar părea, la prima vedere, o obișnuită zi de vară cu o furtună și ploaie torențială, deci cu o pronunțată instabilitate a umidității aerului. Situația reală era însă, cum au arătat cercetările, total neobișnuită. Presiunea și temperatura aerului la nivelul limitelor superioare a norului cumulus-nimbus erau de 270 milibari și respectiv minus 38 de grade, viteza fluxului de convenție de 13 metri pe secundă etc. În cursul zilei, temperatura aerului în zona caldă a ajuns pînă la

Tiubuk a permis să se descopere că în noaptea de 26 spre 27 iulie deplasarea vastului focar de furtună fusese însoțită de o foarte îngustă „creastă” între izobarele vecine în care, din timp în timp, se forma un anticiclon care se deplasa paralel cu vârtejul la depărtare de 150—170 km.

În sfîrșit, studiul hărților meteorologice a mai evidențiat și o altă particularitate a vîntului turbionar de la Tiubuk: paralel cu intensificarea convecției cu 6—9 ore înainte de stîrnirea vârtejurii, ciclonul s-a deplasat răsucindu-se, în raport cu curentul director, cu 15—20 grade spre masa de aer rece. După ce vârtejul s-a produs, ciclonul a revenit la traiectoria inițială, în concordanță cu curentul director.

Dar cauza stîrnirii vârtejurilor tot n-a fost elucidată. O vor dezvălui alte manifestări ale lor?

ORNITOLOGIE

Războinicii cu „platoșe” de pene

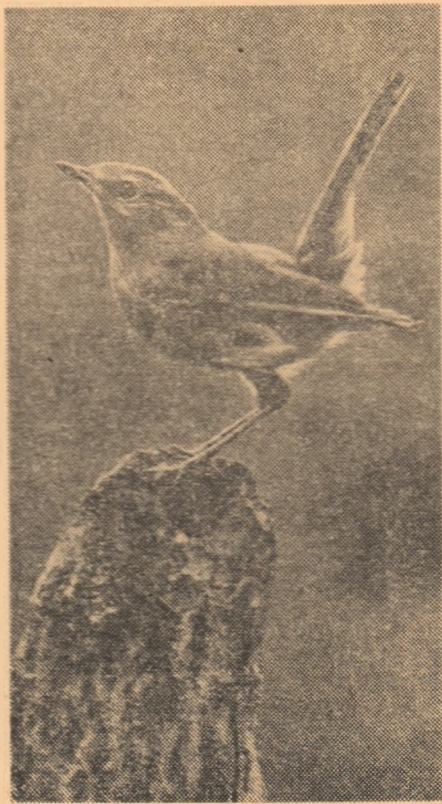
Dacă ar fi întrebați: de ce cîntă păsările? foarte mulți dintre noi ar rămîne încurcați. Într-adevăr, care sînt cauzele pentru care porumbii sau, să zicem, cocoșii scot sonoritățile care ne sînt atît de familiare? În ciuda acestei familiarități, însă, despre aceste păsări și despre altele omul și-a făcut multe idei false, care mai persistă și astăzi. Cocoșul a ajuns, de pildă, să fie considerat un vajnic luptător, porumbelul un veșnic amoretzat, privighetoarea o romantică incorijibilă etc. numai după impresia pe care cîntecul lor o produce asupra noastră. Cercetătorul care nu se lasă influențat de vechile „clisee” poate ajunge însă la constatări surprinzătoare. Un ornitolog englez care a făcut astfel o vastă anchetă asupra unei întregi populații de prigori din specia *Fritachus rubecula* a constatat că dră-

gălașa pasăre este departe de a fi ceea ce crede lumea despre ea.

El s-a ajutat de un dublu joc de inele de celuloid: unele în mai multe culori uni, altele bicolore. Reunirea a două inele dădea naștere la numeroase combinații care permiteau identificarea unui mare număr de indivizi. În același timp, inelele erau în așa fel aplicate încît să poată fi recunoscut și sexul subiecților, lucru important deoarece la prigori cele două sexe au „platoșă” de pene identică. Fapt pentru care o credință populară și afirmă că prigori ar fi cu toții bărbătuși și că consoartele lor ar fi sfredelușii. În total au fost aplicate inele la 120 de specimene, a căror conduită a fost notată zi de zi pe fișe individuale. În același timp, pentru înlesnirea unor observații mai apropiate au fost amenajate și două voliere, în fiecare din ele fiind instalat câte un cuplu de prigori. Observațiile au cerut multă răbdare: patru ani de zile! Timp în care ornitologul s-a putut convinge că pasărea în jiletică roșie, în aparență cît se poate de pașnică, este în primul rînd o pasăre luptătoare, extrem de geloasă de teritoriul pe care s-a stabilit și gata să izgonească prin orice mijloace intrusul ce și-ar îngădui să-i calce frontierele.

Primul și cel mai discret din aceste mijloace este... cîntecul. Căci cîntecul prigorului, atît de dulce și suav modulată, aproape la fel de incîntător ca al ciocirleii nu este, cum se crede de obicei, o exprimare a dragostei de viață, ci un imn de luptă: o punere în gardă care urmărește să vestească că „seniorul” se află pe „feuda” sa și că e bine ca intrusul să se țină la distanță. Faptul a fost dovedit de observarea speciminelor marcate cu inele. Într-adevăr, prigorul își înalță cîntecul numai cînd se află între granițele teritoriului propriu. Datorită cîntecului au putut fi astfel determinate pe o hartă, chiar limitele domeniului peste care s-a înstăpînit pasărea. Dacă un prigor nu are feudă, dar intenționează să ocupe una, el începe să cînte pe un ton foarte jos, la poalele unui tufiș. Dacă nu întîmpină opoziție ridică tonul și, în același timp, începe să se cațere pe ramuri din ce în ce mai sus. Iar dacă nici atunci nu capătă vreun răspuns, face un tur al terenului și sfîrșește prin a proclama, cîntînd cît poate de tare, luarea în stăpînire a teritoriului.

Strînsa legătură dintre cîntec și teritoriu a fost pusă în evidență și de studierea cuplurilor captive din voliere. Astfel, dintre doi bărbătuși închiși în fiecare cușcă s-a găsit întotdeauna unul care să-și asigure posesia întregului teren, izgonindu-și rivalul împreună cu femela într-un colț, după care începea să cînte victorios, în timp ce al doilea tăcea înfricoșat. Cînd cîntau amîndoi, aparent în bună înțelegere, o făceau pentru că-și disputau încă terenul și balanța nu se inclinase încă în favoarea vreunuia. Dacă cîntecul se dovedește

Una din atitudinile agresive ale prigorului: coada ridicată semnificativ trebuie să intimideze pasărea intrusă

ineficace, prigorul adoptă o formă de amenințare mai serioasă: parada care, de cele mai multe ori, poate fi observată o dată cu ivirea zorilor. Ca și cîntecul, și parada a fost considerată multă vreme ca o manifestare amoroasă, destinată să seducă femela. Ornitologul susamintit a ajuns însă cu timpul la concluzia că, la fel ca și cîntecul, ea este o manevră de intimidare destinată a izgoni intrusul.

știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

Observațiile ornitologului susamintit s-au soldat în final cu constatarea că pentru prigori posesia unui teritoriu este vitală. Acesta reprezintă o necesitate biologică pentru creșterea puilor, întrucît reproducția nu se poate realiza în lipsa lui, asigură formarea cuplurilor și menținerea lor, precum și procurarea hranei necesare întreținerii cuiburilor. Din septembrie și pînă în mai pădurile, cîmpiile și livezile sînt supuse în felul acesta unei împărțiri invizibile dar reale. Teritoriile sînt foarte bine definite, variază puțin de la un an la altul și ocupă, în medie, o suprafață de un pogon și jumătate.

FIZIOLOGIE

Pielea, așa cum nu o cunoaștem

Mulți dintre noi socotesc pielea un simplu înveliș, un ambalaj al corpului omenesc, un „pergament inert”, cum i se spunea în antichitate. Ea cere o îngrijire permanentă, mai sistematică și mai minuțioasă decît a oricărui alt organ, pentru a ne face în schimb niște servicii relativ minime.

Așa spun aparențele. Realitatea e, însă, cu totul alta.

Pușini știu că pielea e una dintre cele mai complexe uzine chimice ale organismului nostru. Ea produce cel puțin o vitamină esențială — vitamina D, antirahitică — și activează hormonul sexual masculin, testosteronul. Tot ea contribuie la reglarea tensiunii arteriale, grație unui subtil mecanism care reacționează prompt față de condițiile mediului exterior și de starea generală a organismului.

Datorită pielii, corpul nostru își păstrează intact conținutul în apă, așa cum tot ei trebuie să-i mulțumim pentru că ne impermeabilizează față de apa din afară, pe care altfel sistemul muscular ar suge-o ca un burete. Pielea e cea dintii care ne informează despre senzațiile de căldură, frig și durere, ajutîndu-ne totodată să luăm cunoștință, prin simțul tactil, de forma, dimensiunile și duritatea obiectelor și ființelor din lumea inconjurătoare.

Pielea e alcătuită din trei straturi succesive: la suprafață — epiderma, la mijloc — derma și dedesubt — țesutul celular subcutanat. În cea mai mare parte a ei, epiderma e mai subțire decît o foaie de hîrtie. (Pentru a verifica acest adevăr, e suficient să vedem ce se întîmplă, de exemplu, după ce ne-am ars la un deget: epiderma e țesutul transparent care formează bășica, în cursul procesului de cicatrizare).

După cum știm, putem tăia o bătură, fără a singera. De ce? Pentru că epiderma nu e vascularizată, ci se hrănește prin difuziune, pe seama dermei.

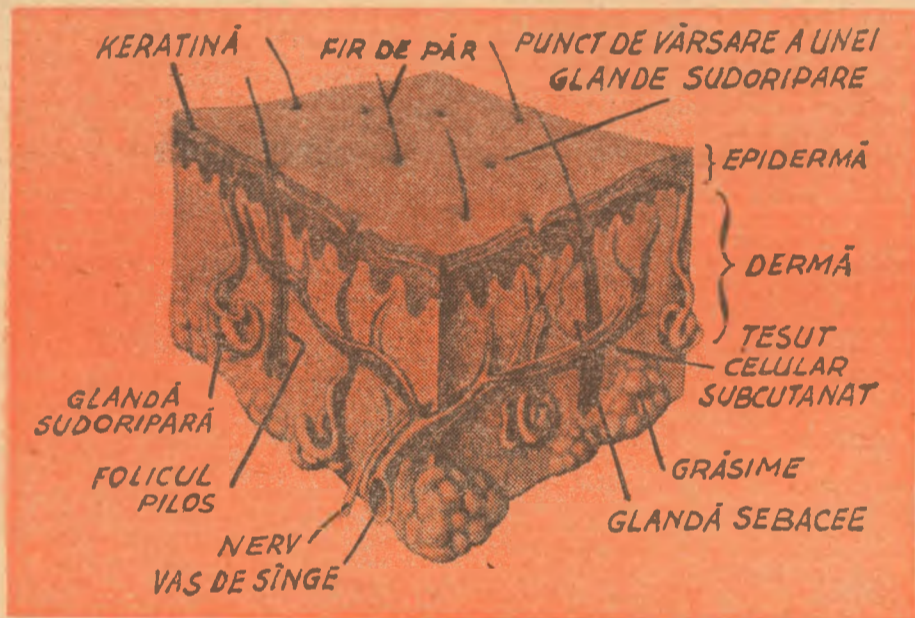
Spre deosebire de șarpe, care își schimbă pielea în mod vizibil, lăsînd o „teacă” completă de solzi, omul și-o împrospătează pe a sa printr-un proces lent dar continuu. În fiecare zi, milioane de noi celule apar în zona inferioară a epidermei și încep să-și

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

facă drum spre exterior. La naștere moi și gelatinoase, ele se întăresc pe măsură ce avansează, căpătând o structură rezistentă, cornoasă. E așa numită keratină, pătura cea mai superficială a epidermei, alcătuită din celule plate și moarte (cele vii n-ar putea supraviețui la atacurile agenților patogeni din afară). În fiecare zi, milioane de celule keratinoase sunt eliminate prin spălarea cu apă și săpun, presiunea exercitată de îmbră-

cămintă sau frecarea întâmplătoare a pielii. Aceasta se înnoiește astfel complet în aproximativ 27 de zile — durata de viață a celulelor.

Țesutul celular subcutanat, constituit mai ales din grăsime, nu are un rol fiziologic prea complex. El acționează mai ales ca strat izolator, care menține la un nivel constant temperatura corpului, indiferent de variațiile înregistrate în mediul ambiant. O altă funcție a sa e cea de a absorbi o parte din violența șocurilor pe care le poate suferi corpul nostru, protejind organele interne ca un amortizor. De gradul de dezvoltare a țesutului celular subcutanat depinde ceea ce numim „silueta” fiecărui individ și creșterea lui excesivă echivalează cu obezitatea.

Printre anatomo-fiziologii de astăzi există o tendință din ce în ce mai pronunțată de a socoti că țesutul celular subcutanat n-ar face parte din piele, ci ar fi doar vecin cu ea.

Partea cea mai importantă din cele trei învelișuri este stratul intermediar, derma. Puternic dar în același timp elastic, el este de fapt „plicul” întregului organism. În interiorul său, se află o imensă rețea de nervi, glande și vase sanguine. Proportia lor variază în funcție de regiunea corpului. În medie, însă, într-un centimetru patrat de suprafață (și la o grosime a dermei de aproximativ 3 milimetri) se pot întâlni 100 de glande sudoripare, peste 4 m de nervi, sute de terminații nervoase, zece foliculi de păr, 15 glande sebacee și aproape un metru de artere și vene.

Extrem de interesantă este rețeaua de vase sanguine, care reacționează cu o extremă promptitudine la solicitările organismului. De exemplu, ele se dilată ori de câte ori facem un efort

fizic, mai ales pe o vreme călduroasă: de aceea ne înroșim la față, dar din același motiv excesul de căldură poate fi radiat în exterior. Când e frig, se petrece fenomenul invers: vasele de sânge din dermă se închid, evitând astfel pierderile de căldură și menținând temperatura corpului în limite normale.

Circulația sangvină din stratul intermediar al pielii depinde, însă, și de stările noastre psihice. La furie sau de rușine ne înroșim (vasele se dilată), la spaimă pălim (vasele se închid): sînt reacții reflexe de atac și de apărare, moștenite din vremuri ancestrale, când omul era încă o făptură fragilă, expusă la nenumărate primejdii naturale.

În cei peste șase metri patrați de suprafață a pielii, există apoi circa două milioane de glande sudoripare. (Fiecare din ele constă dintr-un mic tub încolăcit, adînc îngropat în dermă, care comunică cu exteriorul printr-un canalicul lung de circa 5 mm. Puse cap la cap, minusculele conducte ale acestor glande s-ar întinde pe o lungime de aproape 10 km.)

Extrăgînd apă, săruri și unele deșeuri din circulația sangvină, glandele sudoripare funcționează practic fără întrerupere. În afara broboanelor de sudoare pe care le înregistrăm ca atare în anumite împrejurări (așa-numita „transpirație vizibilă”), există o permanentă eliminare de lichid prin piele („transpirație invizibilă” sau perspirația). Chiar pe o zi răcoasă, când avem impresia că invelișul nostru cutanat e perfect uscat, glandele sudoripare excretă pînă la 2,80 ml de apă. Un fotbalist care joacă sub un soare arzător poate pierde, în cursul unui meci, 6,8 l de lichid.

De fapt, transpirația este un mecanism termoregulator, ca și contractia sau dilatația vaselor sanguine, dar într-o măsură considerabil mai mare.

Eliminată prin piele, apa se evaporă, aducînd o răcorire a corpului și împiedicînd temperatura lui să depășească plafulon normal. Nici cele mai moderne automobile nu sînt inezstrate cu un sistem de răcire atît de perfecționat.

De o valoare ceva mai îndoielnică sînt cele cîteva sute de mii de glande sebacee din dermă, cele mai multe din ele situate în imediata vecinătate a foliculilor piloși. Funcția lor principală este de a lubrifia atît părul cit și pielea din jurul lui cu uleiul semilichid pe care-l secretă. Probabil că, pentru îndepărtării noastre strămoși din caverne, glandele sebacee jucau un rol de seamă: produsul lor impermeabiliza părul care acoperea tot trupul omului primitiv, mărindu-i simultan capacitatea de reținere a căldurii.

La extremitatea degetelor de la mîini și picioare, derma elaborează invelișul dur și keratinos al unghiilor. Sînt modestele vestigii ale ghearelor, cu ajutorul cărora oamenii primitivi luptau, vînau, se cățărau în copaci sau își sfîșiau prada. Împreună cu părul, unghiile alcătuiesc categoria fanerelor, care au ciudata proprietate de a continua să crească și după moartea organismului.

Tot în dermă mai sălășluiește și o altă familie numeroasă — cea a melanocitelor, al căror total ajunge la cîteva milioane. Sînt celulele producătoare de melanină, pigmentul care ne colorează pielea, părul și chiar ochii. Cel căruia, dintr-un motiv sau altul, îi lipsește această substanță colorantă, are un aspect caracteristic, cunoscut sub numele de albinos.

Pielea este și punctul de plecare al celor mai multe dintre durerile pe care le îndurăm în cursul vieții. De

Desen de K. Moșkin

fiecare dată cînd ne lovim, ne înțepăm, ne tăiem sau ne zgîriem, senzația e foarte acută, din cauza miilor de nervi și terminații nervoase din dermă, care o înregistrează instantaneu. La fel de rapid ajunge informația la creier și cu aceeași viteză se întoarce de acolo ordinul de acțiune. (Într-o fracțiune de secundă, ne retragem mîna de pe plita incinsă). Expresia „a sări în sus ca ars” nu este o simplă figură de stil. Această reacție fulgerătoare ne pune la adăpost de marile primejdii care ne-ar pîndi dacă pielea ar fi mai puțin sensibilă.

Nici frigul nu lasă indiferenți pe mărunții dar nenumărații reprezentanți ai sistemului nervos din dermă. Prima care află de scăderea temperaturii înconjurătoare este pielea. Vestea transmisă scoarței cerebrale de către receptorii din stratul intermediar se găsește la originea tremurăturii — contractii ale mușchilor, menite să stimuleze circulația. Se contractă pînă și infimezimalii mușchi ai foliculilor piloși, ceea ce provoacă apariția „pielii de găină”. Un mecanism identic este cel care, la o spaimă violentă, ne face „părul măciucă”. La omul primitiv, ca și la animalele cu blană de astăzi, zbirirea părului avea drept rezultat o mai bună protecție, atît împotriva frigului, cit și față de o eventuală agresiune.

TEST

Calculați distanța

Între satele Nekrasovo și Pușkino sînt tot atîția kilometri cit între satele Lermontovo și Scedrino.

Între satele Saltikovo și Cehovo sînt tot atîția kilometri ca între satele Turghenievo și Scedrino.

Scedrino este străbătut de două șosele: una îndreptată spre nord care duce de la Saltikovo la Pușkino, cealaltă spre est de la Nekrasovo la Cehovo.

Lermontovo e la 8 kilometri est de Pușkino. Turghenievo la 6 kilometri sud de Cehovo și 6 kilometri est de Saltikovo.

Ce distanță este între Nekrasovo și Saltikovo și între Pușkino și Cehovo?

RĂSPUNS

Între satele Nekrasovo și Saltikovo ca și între Pușkino și Cehovo sînt 10 kilometri. Dacă, apelînd la datele problemei, am alcătui planul dispunerii satelor, am obține următoarea schemă:

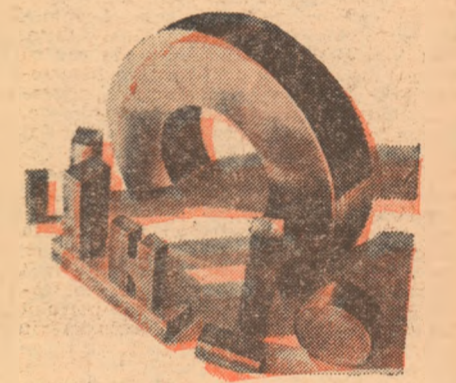

MECANICĂ

Surprinzătoarele aplicații ale exploziilor

Multă vreme exploziile n-au fost utilizate decît în exploatarea miniere. Astăzi, însă, ele îndeplinesc cele mai variate funcțiuni: înalță diguri, sapă canale și deschid zăcămintă prețioase pentru economie. În ultimul timp și-au aflat un loc și în construcțiile de mașini unde, pe lîngă forță, este nevoie și de precizie. Fabricarea pe această cale a pieselor cu forme complicate a ajuns o metodă curentă. Periculosul fenomen contribuie la mărirea rezistenței metalelor, efect care lungeste de 1,5—2 ori „viața” produselor confecționate din materialele tratate astfel.

Una din cele mai noi aplicații ale exploziei este sudarea. În cursul încercărilor făcute în instalația experimentală a Institutului de hidrodinamică de la Novosibirsk, cercetătorii au constatat că bucățile de metal aruncate cu putere de o explozie se lipeau de un obstacol metalic aflat în calea lor. Examinarea imbinărilor formate cu a-

Chiar cele mai îndărătnice materiale ascultă de „meșter”

ceastă ocazie între metale și probele de rezistență la care au fost supuse au confirmat presupunerile. Este vorba de imbinări prin sudură. Continuarea experiențelor a dus de la primele suduri, uneori întâmplătoare, la piese cu forme complicate din materiale cu proprietăți determinate și la celebrele suduri în spațiul cosmic. Mai mult, sudura prin explozie asigură nu numai imbinarea a mai tuturor metalelor, ca și a metalelor cu materiale nemetalice. De exemplu, aluminiul poate fi sudat de cupru, titanul de oțel inoxidabil, dar și oțelul de ceramică.

Tehnica modernă are nevoie și de materiale compuse, dar în care fiecare element își păstrează „personalitatea” și-și exercită funcțiile caracteristice lui. Energia exploziilor asigură astfel de „asociații” între metale greu sudabile și aliaje. Există de pe acum materiale care însumează o lîtăți ca: rezistență termică, duritate superficială și plasticitate, rezistență la coroziune și rezistență mecanică. Altele alternează, în straturi, proprietățile unui dielectric cu ale unui conductor de electrititate.

Energia exploziei provoacă o izbitură atît de puternică între metale, încît în zona unde acționează, presiunea crește la sute de mii de atmosfere. În aceste condiții sînt suficiente cîteva milioane de secunde pentru a realiza o imbinare rezistentă. Or, într-un timp atît de scurt nu se pot stabili interacțiuni între metal și aer. Aceasta înseamnă că sudura prin explozie nu reclamă utilajul foarte complicat folosit la imbinarea unor metale pretentioase ca wolframul, molibdenul, tantalul, titanul, zirconiu etc., în vid sau într-un mediu închis în care se află de obicei gaz de protecție.

Dar noua metodă nu se mulțumește cu construcțiile de mașini și cu metalurgia. Cercetătorii caută acum și alte domenii. Fizicienii, de pildă, încearcă să folosească explozia dirijată pentru a produce energie cu un randament maxim. Chimistii urmăresc prin intermediul ei desfășurarea reacțiilor chimice la presiuni foarte mari. Astrofizicienii modelează ciocnirile dintre meteoriți. În mîinile specialiștilor explozia se transformă astfel dintr-un fenomen distrugător într-o sursă de energie și într-un instrument precis de intervenție în microstructură materialelor.

Poșta medicului

VIOREL MITRU — Com. Mănăstirea-Neamț, jud. Neamț: Pentru a satisface dorința dv. de a cunoaște „ce este acel fenomen numit cășcat”, îl vom defini mai întâi ca o formă de comportament care, din punct de vedere fiziologic, constă dintr-o inspirație lungă și profundă cu gura larg deschisă, urmată de o expirație slabă. Cum un mare număr de mamifere, inclusiv maimuțele, obișnuiesc să caște, nu-i de mirare că, la om, întâlnim cășcatul la ambele sexe și la toate virstele. Cauzele le știți și dv.: somnolența, oboseala, plictiseala ori trezirea dintr-un somn nu prea reconfortant. Ca fenomen oarecum involuntar, cășcatul este însă semnul unei relative întunecări a așa zisei „conștiințe critice”, fenomen însoțit adesea de o creștere a bioxidului de carbon în sine. Căscând, inspirăm din nou o cantitate mare de oxigen și eliminăm bioxidul de carbon, contribuind astfel la reechilibrarea oxigenului sanguin, urmată de o „limpezire” a conștiinței, ceea ce pare să constituie principala funcție a cășcatului. În fine, „fenomenul” numit cășcat este contagios, excitațiile „cascato-gene” fiind reciproce; excitația glandelor lacrimale însoțește adesea cășcatul. Dar destul despre acest subiect oarecum paramedical, până nu încep să caște cititorii!

MARIA — Geoagiu-sat, jud. Hunedoara: Valurile de căldură numite „bufeuri”, congestia feței, transpirația abundentă, ametelele, viziile în urechi etc., etc. sînt toate tulburări neurovegetative care decurg din dificultățile de adaptare a sistemului nervos central la noua situație a menopauzei, caracterizată la început printr-o oarecare dereglare hormonală. În ce privește semnele de virilism pilar (aparitia părului pe față) ele relevă sensibilitatea dv. față de terapia cu Estrotest, ceea ce impune prudență în utilizarea hormonilor androgeni. Ca tratament neurosedativ puteți folosi, cu bune efecte, Levomepromazin, 3 cpr./zi ori Tioridazin forte, 3-4 jumătăți de comprimat/zi. În caz că examenle de laborator arată o hipersecretie de hormoni androgeni, administrarea timp de mai mult luni de Prednison, 15 mg./zi ar putea opri creșterea părului facial.

VIORICA C. — Petroșani, jud. Hunedoara: **E. PUSTEANU** — Focșani, jud. Vrancea: S-ar putea ca dismenoreea (dureri în perioada menstruelor) să fie cauza frigidității. De fapt cauzele durerilor menstruale rămîn în multe privințe încă nelămurite; unli le pun, de pildă, în seama imposibilității de distensie a uterului insuficient dezvoltat (uter hipoplazic) în cursul congestiei premenstruale, alții pe seama unei hiperfolliculinemii trecătoare. În primul caz se recomandă stimularea dezvoltării uterului prin injectarea în a 6-a, a 9-a și a 12-a zi a ciclului a cîte 5 mg Estradiol. În cazul unei deficiențe de progesteronă, care determină spasmele musculaturii uterine, se pot obține ameliorări remarcabile prin injectarea de Lutestan în cele trei zile premergătoare menstruației ori înainte de apariția crizelor dureroase, la care se asociază Medroxiprogesteron, 1 cpr./zi cu 5-7 zile înainte apariției menstruelor.

DANA — Cluj: 1) Nu sînteți o psihopată, dar — ca orice intelectuală — aveți tendința de a „literaturiza” repercusiunile neurohormonale ale „atrăției” dv., cum vă place s-o numiți. destul de frecvent înfrîntă, și care se „răzbună” acum prin aceste fenomene de insatisfacție. După toate aparențele, hipomenoreea (și nu amenoreea, cum credeți dv.), dispareunia, vaginismul și frigiditatea au drept singură cauză insuficiența ovariană. Poate că, la dv., asocierea de Sintofolin cu Gonacor, în doze moderate și sub strict control medical să dea rezultate mai bune decît tratamentul urmat. În orice caz hormonoterapia este de lungă durată, 1-2 ani cel puțin; 2) Sovata și Amara sînt stațiunile balneare cele mai indicate; 3) Rezultate bune poate avea și psihoterapia prin hipnoză, care se efectuează în cadrul clinicii neuropsihiatrice din orașul dv.; 4) Da, desigur, ar putea fi vorba și de un complex freudian de „fixare”, cu condiția însă să nu-l transformați într-un pretext flivresc de complicare a vieții dv. Interioare ceea ce ar fi total nerecomandabil.

O MAMICA — Brașov: Faceți mai întâi acest test foarte simplu: ridicați brațele vertical deasupra capului cu palmele strînse puternic. Dacă sînti nu se ridică în același timp cu mișcarea brațelor, ci rămîn în aceeași poziție, oricîtă gimnastică ați face pentru tonificarea musculaturii mămare, rezultatele vor fi nule. Încercați atunci stimularea elasticității pielii prin dușuri zilnice alternative calde-reci și masajele pectorale energice cu un torșon ud. De asemenea alegeți-vă un sutien cu partea de jos întărită, pentru ca bretelele să nu fie prea mult solicitate. În ultimă instanță, dacă sînti prea mari vă crează dezagremente de ordin estetic, puteți recurge la o intervenție de chirurgie — mastopexie — care, după cîte știm, se practică în cadrul serviciului de chirurgie estetică al spitalului Fundeni și la spitalul de chirurgie plastică și reparatorie din București.

M. MOND — Cluj: Tratamentul formelor recidivante de Trichomonază vaginală nu va da niciodată rezultate dacă se tratează numai soțul sau soția, partenerul netratat transmitînd imediat parazitul celui vindecat. Decl. conduita justă este administrarea timp de 15-20 de zile (inclusiv în timpul menstruației), la soție a cîte 4 cpr. Metronidazol pe gură, asociat (tot la soție) cu comprimate vaginale de Metronidazol în fiecare seară. În cursul tratamentului trebuie evitat alcoolul și raporturile sexuale. Este bine, de asemenea, să se schimbe lenjeria de pat și de corp, prosoapele și cearceafurile de baie la 48 de ore de la începerea tratamentului.

Intervenție chirurgicală dificilă

Foto: L. Porter

DIABETOLOGIE

O boală „dulce”...

Cele mai vechi relatări despre simptomele diabetului sînt cuprinse într-un papirus din anul 1550 î.e.n., care conține și indicații asupra tratamentului poliuriei. Termenul **diabetes mellitus** (în limba greacă „diabainein” = a trece prin, iar în latină **mellitus** = de miere) a fost utilizat pentru prima oară de Arateus din Cappadocia, acum circa 2 000 de ani.

E adevărat, în evoluția și tratamentul acestei boli s-au produs de-a lungul veacurilor multe schimbări, cea mai importantă realizare fiind desigur descoperirea **insulinei**. Stabilirea regimului alimentar, introducerea preparatelor antidiabetice pe cale bucală au însemnat și ele succese neindoielnice în tratamentul acestei boli.

Dar, din nefericire, în pofida neîncetatei cuceriri în acest domeniu, diabetul a rămas în multe privințe o boală enigmatică, cu o localizare neprecisă. Față de alte boli cronice, ca nefrita cronică, ciroza hepatică și poliartrita reumatoidă, diabetul zaharat are un tratament și un prognostic mai bun. El poate fi stabilizat de multe ori numai printr-un regim alimentar corespunzător, compatibil cu o viață și o capacitate de muncă normală. Cu toate acestea, diabetul rămîne o boală serioasă, care practic **durează totă viața**, neglijarea tratamentului prescriș expunînd pacientul la complicații grave.

Pentru a face înțeleasă esența acestei tulburări metabolice, de cele mai multe ori determinată de cauze genetice, trebuie să amintim că hidrații de carbon din alimentație (amidonul, zahărul) sînt descompuși de „motorul” organismului într-un produs chimic simplu — glucoza. În diabet, tulburări metabolice complexe produse de scăderea cantității de insulină (secretată de glanda pancreatică) nu mai permit utilizarea normală a zahărului (glucozei) din organism, ceea ce duce la creșterea lui în sine peste limitele normale (0,80 — 1,20 g cm³ sînge) și uneori la apariția zahărului și în urină.

După comparația sugestivă a unui diabetolog, bolnavul de diabet seamănă cu un copil mic care se află într-o cofetărie plină de dulciuri... numai că acestea sînt pe niște rafturi prea înalte pentru ca să poată ajunge la ele. Într-adevăr, diabetul are o mare cantitate de glucoză în sînge, dar el nu o poate utiliza pentru nevoile organismului, din care cauză „trece” și în urină. Cauzele care determină dereglarea secreției de insulină sînt multiple. Printre ele, pe primul loc se află **obezitatea**. Optzeci la sută dintre adulții bolnavi de diabet (adică cei peste 40 de ani) au fost obezi sau, în orice caz, au o greutate peste limitele normale, tulburare care se adaugă la factorul ereditar, favorizînd producerea afecțiunii.

Adeseori, diabetul apare fără „triada” clasică de simptome: **polidipsie** (sete mare), **poliurie** (urinare frecventă și în cantitate mare), **polifagie** (creșterea poftei de mîncare), doar descoperirea uneia dintre numeroasele complicații ale acestei boli înlesnind punerea diagnosticului. Printre cele mai frecvente complicații cităm: pruritul vulvar, balanita (inflamația organului genital la bărbați), astenia sau chiar impotența

sexuală, tulburările ciclului menstrual, cariile sau infecțiile dentare, eczelemele, furunculoza, nervozitatea, unele boli de ochi ca retinita și cataracta, nevralgii diferite de tipul sciaticii, nefrite, gangrene — și inventarul complicațiilor diabetogene este departe de a se fi epuizat.

„Cheia” tratamentului antidiabetic o constituie regimul alimentar, care va fi calculat de medic și respectat cu strictete de bolnav. Noua concepție în dietetica acestei boli consideră că glucozele nu trebuie reduse prea mult pentru că aceasta ar duce la un dezechilibru alimentar. De exemplu, dacă unui individ sănătos îi sînt necesare 300-350 grame de hidrocarbonate, unui diabetic i se vor scădea la jumătate.

O mare atenție trebuie acordată asigurării cantităților necesare de proteine, de vitamine și unele substanțe minerale — cum este potasiul — care pot fi asigurate prin fructe și zarzavaturi.

În ultimii ani, la „arsenalul” clasic de medicamente bazat pe diferite tipuri de insulină injectabilă s-au adăugat așa-numitele **sulfamide hipoglicemice** de tipul: Tolbutamid, Cicloral, Glibenclamid (Daonil, Euglucon, Maninil) derivați de **biguanidină** de tipul: Meguan, Metformin, Glucophage, Diabex, Dibotin, Silubin, Buformin etc. Dacă insulina injectată suplinește secreția acestui hormon, acțiunea preparatelor chimice este de a o stimula. Medicamentele antidiabetice (sulfamide, biguanidine) sînt utile în special pentru bolnavii adulți și vîrstnici (peste 40 de ani), ale căror rezerve interne de insulină sînt încă în bună măsură satisfăcătoare. Atît insulina cît și medicamentele administrate oral nu scutesc, însă, bolnavul de respectarea regimului și de controlul clinic și de laborator periodic.

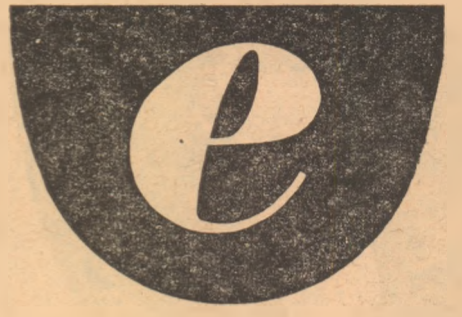
Respectarea unui regim de viață fiziologic, a unei igiene riguroase completează tratamentul de bază. Trebuie stăruit asupra pericolului infecțiilor la bolnavii diabetici care nu respectă igiena personală și a îmbrăcămînții. Fapt interesant, la unii bolnavi care au avut un diabet manifest în timpul infecției, nu se mai constată semne aparente cîteva luni după vindecarea complicației cutanate. Dat fiind vechiul dicton medical care afirmă că „e mai ușor să previi o boală decît s-o vindecă”, prevenirea complicațiilor trebuie să constituie o grijă permanentă a bolnavului diabetic prin respectarea principiilor terapeutice expuse succint mai sus.

E BINE SĂ ȘTIM

Varietați

Se știe că în cazul opririi inimii, prima manevră de urgență la care trebuie să recurgem este masajul cardiac extern. Doi medici din Londra au comu-

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap escu
esculap esculap esculap
sculap esculap esculap escu.
ap esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

nicat recent că, conform experiențelor, lovituri de pumn aplicate pe perețele exterior al toracelui în regiunea precordială au darul de a stimula contracțiile, fără a mai fi nevoie de masajul cardiac extern. Ținînd seama că metoda a dat rezultate favorabile în numeroase cazuri, autorii recomandă să fie folosită ca primă încercare în cazurile de oprire a cordului, înainte de a se face masajul cardiac extern.

Plînsul este singura manifestare ce trebuie să atragă atenția celor ce îngrijesc copiii în prime 15 zile de viață. Pornind de la această observație, patru specialiști suedezi au pus la punct un analizor de sunet spectrografic, cu ajutorul căruia se pot înregistra permanent strigătele și plînsul copiilor. Aparatul are trei cadrane și fiecare dintre ele indică o anumită categorie de strigăte — normale, subnormale și anormale. Ori de cîte ori apare o anomalie, plînsurile sînt înregistrate imediat pe bandă de magnetofon, după care sînt studiate și confruntate cu rezultatele examenului clinic.

În urma unor studii stomatologice îndelungate s-a putut preciza gradul ridicat de nocivitate pentru dantură pe care îl prezintă alternarea băuturilor sau a mîncărilor fierbinți cu cele reci. În felul acesta s-a demonstrat că o cafea caldă băută după o băutură rece sau un vin de la gheață după o supă fierbinte, fac să apară întotdeauna, după puțin timp, fisuri în emailul dinților, ceea ce constituie tot atîtea porți de intrare pentru cariile ce apar ulterior.

Au fost puse la punct lentile de contact (care se aplică direct pe corne) dintr-o sticlă „moale” ce conține 41% apă. Aceste lentile sînt aderente, absorb lacrimile și se pliază ușor, în cît pot fi adaptate la toate corneele, chiar și atunci cînd ele sînt deformate. Aceste lentile acționează asupra ochiului ca un fel de pansament și se dovedesc foarte utile cînd sînt aplicate pe leziunile dureroase ale corneei.

Femeile care fumează în perioada gravidității nasc copii cu talie mai mică decît cele care nu fumează. De asemenea, mortalitatea perinatală este la acești copii mai mare.

— Ce-ar fi să te hotărăști să te duci totuși la dentist?
Desen de V. Milelko

FRANȚA

„Acasă” la Anatole France

La Saint-Cyr-sur-Loire, o suburbie a orașului Tours, se află mica proprietate „La Béchellerie” unde Anatole France și-a petrecut ultimii zece ani din viață, deplasându-se doar arareori la Paris, pe coasta de Azur sau în străinătate. Și tot acolo s-a săvârșit din viață la 13 octombrie 1924, la șase luni după ce împlinise 80 de ani, eveniment celebrat cu fast în Franța și în multe alte țări.

Un nepot al scriitorului, Lucien Psichari, autorul citorva lucrări despre ilustrul său unchi, are grijă ca „La Béchellerie” să arate ca în timpul vieții lui Anatole France.

Indicatoare pe care scrie: „La Béchellerie”, ne-au condus prin niște străzi și străduțe spre porțile înguste din fier forjat montate într-un zid de piatră. În cele din urmă am ajuns într-o curticică înconjurată de copaci. În stînga se află o casă albă, scundă, îmbrăcată în verdeață, cu un acoperiș înalt de cărămidă care amintește de o căciulă indeseată bine pe urechi.

Dintr-o atenansă a ieșit un bătrîn îngrijit îmbrăcat, însoțit de un cird de copii în haine de sărbătoare.

— Sînt strănepoții mei, mi-a explicat el. Au venit să mă vadă, dar oricum am să vă conduc prin parc.

Bătrînul Marcel Borde, grădinar și

cu un etaj, numită „Les lapins”, a devenit un fel de muzeu. Acolo au fost aranjate lucrurile și colecțiile aduse din locuința pariziană a scriitorului, faimoasa Villa Said.

La drept vorbind, însă, nu numai „Les lapins”, ci toată proprietatea are un aspect de muzeu. Camerele, coridoarele, biblioteca sînt pline cu mobilă veche, sculpturi, tablouri și multe alte obiecte de artă antică. În grădină sînt statui.

Anatole France era mare amator de frumos și un subtil cunoscător al operelor de artă. Totuși nu alerga cu pasiunea colecționarului după tot felul de rarități, ci achiziționa numai ce-i plăcea, ce corespundea cu starea lui de spirit.

Pereții casei sînt împodobiti cu fotografiile ale scriitorului. Printre ele se poate vedea pașaportul cu care Anatole France a plecat în 1921 la Stockholm unde i s-a decernat Premiul Nobel. În salonul mare, unde scriitorul lucra și primea oaspeții, pe birou se află o lampă de masă cu abajur și un sfeșnic cu care, în serile întunecoase, se ajuta spre a se duce în bibliotecă. Un coupe-papier, cărți, hîrtie de scris. Un secrétaire cu încrustații de sidex. Fotolii din secolul XV. Multă lumină, aer, spațiu. Razele jucăușe ale

în timp ce casa lui din Paris era în renovare, scriitorul a închiriat o căsuță la Versailles. Apoi a început războiul și germanii înaintau. Anatole France a fost vizitat de prefectul departamentului care l-a prevenit că dacă germanii vor ocupa Parisul, îl vor lua ostatic și l-a implorat să se evacueze cît mai repede în sud. France, căruia nu-i plăcea deloc la Versailles, a plecat la Tours, oraș pe care-l cunoștea bine căci era locul de baștină al mamei lui. Într-o zi a văzut „La Béchellerie” și casa, veche, i-a plăcut foarte mult. Mai întii s-a gîndit să rămînă acolo numai cîteva luni, pînă la sfîrșitul războiului. Dar războiul nu se mai sfîrșea. În cele din urmă, obișnuindu-se cu noua-i locuință, a cumpărat-o și a amenajat-o după gustul lui. Lucrările de renovare l-au absorbit atît de mult, încît umbra prin casă cu ciocanul și cuie în mină, atîrnîndu-și singur pe pereți tablourile.

Stabilirea lîngă Tours a scriitorului, aflat în culmea gloriei, a însemnat un eveniment în viața orașului de provincie. Dar în primele luni France n-a primit pe nimeni. Deprimat de război și profund zdruncinat de asasinarea lui Jean Jaurès, hărțuit de reacționari, France se afla într-o sumbră stare de spirit, încît într-o scrisoare adresată unui prieten a cerut chiar să-i facă rost de niște otravă. Abia în ajunul noului an, dînd curs rugămintilor insistente ale unui ziar parizian, a publicat un articol infierînd vandalismul și barbariile săvîrșite de germani pe pămîntul Franței.

Cu timpul, înnăscuta dragoste de viață a scriitorului a învins și el și-a deschis ușile casei. Avea o mulțime de prieteni. Dar cu adevărat se apropia numai de cei care îi plăceau, deși nu refuza accesul în casa lui și unor vizitatori necunoscuți, intimplători.

Duminica, la „La Béchellerie” se aduna o societate pestriță: scriitori și funcționari feroviari, prefectul unui departament vecin, un poet anonim, un conte bătrîn pasionat de filozofie și un mic negustor de galanterie, un dandy-ziarist de la un ziar londonez conservator, dar și socialistul Rapaport.

S-au scris multe amintiri despre „zilele de primire” ale lui Anatole France. Autorii de memorii îi atribuie scriitorului foarte multe afirmații contradictorii. Printre ei se afla și modestul funcționar de tribunal Marcel le Gof. Acesta căuta să se ducă în fiecare duminică la scriitor, iar după ce se întorcea acasă își nota discuțiile și observațiile maestrului. De altfel, Anatole France și-a utilizat deseori ironia-i fină și spiritul caustic ca mijloc pentru a critica societatea burgheză și obscurantismul.

S. Zikov

FEDERAȚIA MALAYEZIA

Cauciuc, cositor și petrol

Europenii care au vizitat pentru prima oară, acum cîteva sute de ani, peninsula Malacca au fost impresionați de fabuloasele-i bogății. În secolul XV,

sultanatul Malacca își datora prosperitatea faptului că se afla la răscrucea drumurilor comerciale dintre China, India și regiunile sud-estice ale Asiei; se părea că țara avea să se dezvolte într-un ritm tot mai rapid. Dar curînd aceste speranțe au fost spulberate, căci mai întii Portugalia, iar apoi Olanda au monopolizat întreg comerțul din această zonă.

În jurul anului 1900, federația statelor malayeze, pe atunci colonie a Angliei, exporta mari cantități de cositor și cafea. De atunci datează și primele plantații de cauciuc. Rapida dezvoltare a industriei de automobile în Europa și Statele Unite, utilizarea cauciucului în multe alte ramuri industriale au determinat o creștere extraordinară a cererii de cauciuc. În consecință, prin 1920 suprafețele ocupate de plantațiile de cauciuc au ajuns la 2,5 milioane de acri (1 acru = 0,4 hectare). În schimb a început să se facă simțită o lipsă acută de brațe de muncă, încît Malayezia a fost invadată de locuitori din sudul Indiei, care lucrau exclusiv pe plantațiile de cauciuc, și de emigranți din sudul Chinei, care munceau în minele de cositor.

Ocupația japoneză din 1942-1945 a frînat mult dezvoltarea economică a țării. Dar cererea de cauciuc și cositor din anii de după război a dus la refacerea grabnică a acestor ramuri ale economiei.

Malayezia este și astăzi principalul producător și furnizor de cauciuc și cositor din lume, iar economia ei continuă să se bazeze pe aceste două importante ramuri industriale, care absorb cea mai mare parte a forței de muncă și dau aproape jumătate din devizele intrate. Cu toate acestea, în ultimii zece ani ritmul lor de dezvoltare s-a încetinit, încît acum guvernul caută să diversifice baza agricolă a economiei țării. Așa se face că în ultimii ani exportul de ulei de palmier s-a situat pe locul trei, după cauciuc și cositor, în exporturile federației.

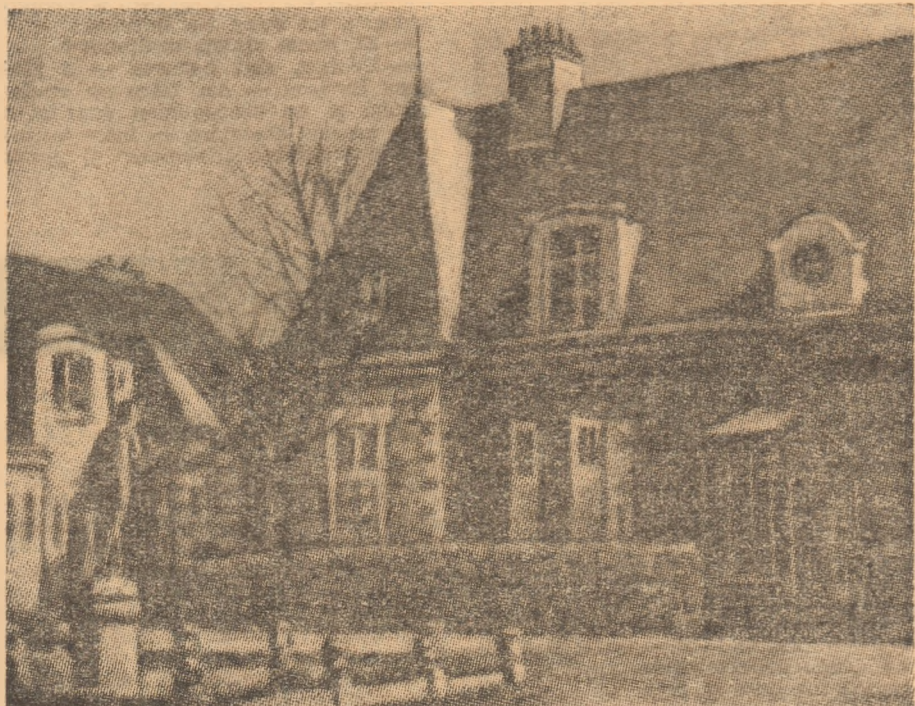
Grație construirii unui sistem de irigație pe rîul Muda din statul Kedah și a sistemului Kemubu din Kelantan, producția de orez din regiunea vestică a statului federal s-a dublat față de 1958, ajungînd la un milion de tone, împrejurare care a permis țării să mîștoreze considerabil importurile la acest aliment. În ultimii ani se fac mari eforturi și pentru dezvoltarea producției de zahăr. După cum mari speranțe sînt legate de introducerea în Sabah a producției de cacao.

Lemnul, piperul și cauciucul au fost dintotdeauna produse tradiționale de export ale Sarawak-ului. Dar din 1968, sînd în acest stat a început să se extragă petrol, principalul articol de export a devenit „aurul negru” care aduce acum 8 la sută din devizele obținute de Federație.

În momentul de față se fac prospecțiuni petroliere și pe tărîmul Sabah-ului și în vestul Malayeziei; conform unor date obținute prin prospecțiune, se estimează că în aceste regiuni ar exista mari zăcăminte petrolifere, care ar putea situa țara printre marii producători de petrol.

Avantajele acordate întreprinderilor din noile ramuri industriale au atras atenția unor amatori de investiții de capitaluri din țară și străinătate. În consecință, la sfîrșitul anului 1971, în Federație au fost create 185 de noi companii cu un capital total de 395 milioane dolari malayezi.

(După „Za rubejom”)

Casa scriitorului

custode al casei, își amintește bine de vremea cînd Anatole France s-a stabilit acolo. Scriitorul era mare amator de antichități. Încît a lăsat intactă pe dinafară casa clădită în secolul XVIII. În schimb a modificat tot interiorul, ca de altfel și celelalte construcții ale proprietății. Clădirea care servea pentru păstrarea vinului și a alimentelor a fost transformată în locuință pentru prieteni, care veneau deseori de la Paris și rămîneau acolo cîte două-trei săptămîni. Iar porumbarul, care semăna cu un turn de castel medieval, a devenit bibliotecă. O atenansă

soarelel aleargă pe lustrele de cristal. Sufrageria e împodobită cu vase grecești, oglinzi venețiene, o masă și scaune în stil Renaissance. Cu un egal rafinament e mobilat și salonașul unde Anatole France purta discuții amicale cu prietenii apropiați. Pe o masă se află mulajele a două mîini de femeie, una a fiicei, cealaltă a soției. Acestea sînt, de fapt, toate încăperile din clădirea principală care pot fi vizitate de public o dată pe săptămînă.

Dar cea mai interesantă încăpere este, fără îndoială, turnul-bibliotecă aflat la circa o sută de metri depărtare de casă, în mijlocul parcului. Anatole France stătea mult timp în bibliotecă, împrejurare care face, cred, ca această încăpere să exprime cel mai bine atmosfera în care trăia și lucra scriitorul. Totul poartă pecetea pasiunii lui pentru frumos. Cîteva splendide picturi și gravuri, o mască a lui Napoleon, mici obiecte de artă, fotografiile ale prietenilor. Într-o mică cutie cu capac de sticlă sînt aranjate cîteva obiecte de uz personal: mînuși, ochelari cu lentile rotunde și ramă metalică, o pipă. Dar să nu uităm esențialul: cărțile, mii și mii de volume. Ediții vechi în folio, îngălbenite de vreme, și altele mai noi. Rafturile se înalță pînă la tavan. Și acum mai poate fi văzută scărița mobilă de care se folosea scriitorul spre a ajunge la cărțile din rafturile de sus. În mijloc se află o masă masivă care, în timpul vieții scriitorului, era mereu acoperită cu teacuri de ziare și reviste. Anatole France urmărea atent viața politică și socială din Franța și de peste hotare. Și, după cum știm, nu se ținea departe de ea... De ce s-a mutat atunci Anatole France în ultimii ani ai vieții pe malul Loarei? La începutul verii lui 1914,

globe
globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul
globul globul globul

-- Apartamentul e pentru un artist de circ; se zice că merge și pe tavan.
Desen de V. Voevodin

INTILNIRI IEȘITE DIN COMUN

Safari în Suedia

Am incremenit; de după pomi se ivise o girafă. Ieșise în drum și se oprise lângă noi. Îi ajungeam până la genunchi. Capul uriașului de patru metri se legăna undeva sus-sus. La înălțimea virfurilor pinilor. Animalul a stat puțin, parcă meditănd la ceva, apoi și-a înclinat impunătoru-i gît și ne-a privit țintă. I-am examinat incintați ochii expresivi, nasul și buzele. Grozav am fi vrut să-l ospătam cu ceva pe acest gingaș locuitor al Africii ori măcar să-i mîngiem capul delicat, dar lucrul ne era categoric interzis. Încit, tratată cu aparentă indiferență, girafa s-a simțit jignită. Și-a îndreptat brusc gîtul, s-a întors și cu pași inegali s-a îndreptat spre marginea șoselei.

Unde s-a petrecut această intilnire? Nu, nu în Africa, ci... în Suedia, la numai 170 de kilometri de Stockholm.

La Kolmorden leii sînt blazați și pozează cu o nonșalanță de vedete

Și anume în parcul zoologic Safari din Kolmorden, inaugurat vara aceasta, dar devenit în scurt timp celebru.

Acum 10 ani, micul orașel Kolmorden nu era considerat chiar printre cele mai sărace din Suedia, dar n-avea nici zăcăminte naturale, nici multe întreprinderi. Singura aveau a regiunii erau pădurile de nepătruns de pe țărmurile fiordurilor Mării Baltice.

Unul din bătrîni locului a propus atunci ca aceste păduri să fie repopulate cu animale de mult dispărute acolo, cărora să li se adauge și altele, de pe alte continente. În păduri și pe stînci să se amenajeze un parc zoologic nu de felul celor din orașe, ci întins, spațios, care să devină unul din principalele puncte de atracție ale țării.

Atrase de viitoare venituri, autoritățile locale au avansat fondurile și construcția a început. Iar cînd, în mai 1965, parcul a fost inaugurat, vizitatorii au năvălit suvoi. Zeci de mii de turiști se abăteau curioși la Kolmorden, iar specialiști din diferite țări se informau despre frumosul parc zoologic. Cum se explică acest succes?

E adevărat că parcul zoologic din Kolmorden e cel mai mare din Europa, are mii de animale din 85 de specii,

dintre care multe foarte rare. E adevărat că se mindrește, de pildă, cu unicul exemplar de tapir alb din lume. Dar nu acestea sînt cauzele care au dus la marele aflus de vizitatori. Nouăzeci și punctul său de atracție îl constituie „prezentarea”, dacă se poate spune așa, a animalelor. Despărțiturile de protecție sînt în așa fel fixate pe stînci, încît sînt aproape invizibile. Vizitatorii au deci impresia că lei, tigrii, urșii albi, rinocerii și elefanții hoinăresc în libertate.

Iar dacă la cele de mai sus adăugăm unul din cele mai mari delfinari din lume, un teleferic care înconjoară parcul pentru a permite o privire de ansamblu asupra-i, un țarc pentru animalele tinere, în care copiii zburdă alături de iezi, miei și porceluși, putem înțelege de ce vizitatorii nu regretă atunci cînd se abat pe la Kolmorden.

În iulie trecut, parcul a mai fost îmbogățit cu o atracție. O mare suprafață de pădure a fost înconjurată cu un gard de fier de 4 metri înălțime prin care trece curent electric. Apoi pădurea a fost secționată în loturi, după care s-a dat drumul animalelor. Acum, automobilele și autobuzele cu turiști pot străbate parcul pe o șosea cu o lungime de 5 kilometri.

Privilegiul e captivant: turiștii au impresia că se află undeva în inima Africii.

Pînă cînd prima „ecluză”, un teren cu porți de intrare și de ieșire, s-a umplut cu automobile, am făcut cunoștință cu regulile de comportament: geamurile și ușile de la mașini trebuie închise, este interzisă hrănirea animalelor și, bineînțeles, coborîrea din mașini. În sfîrșit, porțile dindărăt s-au închis cu zgomot, cele din față s-au deschis larg și caravana de mașini a început să se tîrască încet spre „savana”. Unde ne-am intilnit în primul rînd cu girafa. Apoi am văzut zebre, antilope, lame, struți. Animalele erau extrem de calme, dar în mașini făcăneau mereu aparatele de fotografiat ale turiștilor.

Printr-o a doua „ecluză” am intrat în domeniile maimuțelor. Ca și în ținuturile calde, ele se strîmbau și săreau prin copaci, dar alergau și spre mașini, din care privitorii le aruncau nuci pe marginea șoselei.

Cea mai plăcută surpriză ne-a rezervat-o, însă, sfîrșitul vizitei noastre în parcul Safari. La numai 10 metri de mașină au apărut cițiva tigri. Animalele se deplasau cu mișcări leneșe, dar cînd a venit hrana au început a sări nerăbdătoare pe acoperișul mașinii salariaților parcului.

Drumul cotea mereu pentru ca vizitatorii să poată face cunoștință cu locatarii tuturor colțurilor parcului. La o cotitură au zărit întins un splendid exemplar de leu. Urmărea mașinile cu o privire gravă, maiestuoasă. O fetiță i-a scos limba, dar regele animalelor i-a suportat cu mult stoicism afrontul. N-a mișcat nici măcar un fir din muștață. Nu merita să-și puie mîntea cu omuleții aceia închiși în niște cuști pe roate...

M. Zubko

O IDEE INGENIOASĂ

Bobo la spital

Care copil nu l-a îndrăgit pe Bobo, simpaticul elefăntel din cărțile cu povești, ale cărui pătani nu numai că stîrnesc hazul, dar sînt și instructive. Iată însă că, recent, elefăntelul Bobo și-a asumat față de copii o nouă misiune.

Se știe, copiii sînt uneori extrem de dificili de îngrijit cînd se îmbolnăvesc și starea lor reclamă internarea într-un spital. Se tem de injecții, se tem de medicamentele și de ciudata aparatură destinată tratamentului cu care, poate, fac pentru prima oară cunoștință. Pentru a facilita misiunea medicilor și infirmierelor, într-un spital american a fost pusă la punct o metodă foarte originală, care dă, cum ni se spune, rezultate cît se poate de bune.

Astfel, mici cărți cu ilustrații și desene care acoperă pereții rezervelor relatează cu mult optimism și umor despre aventurile simpaticului elefăntel Bobo, atît de familiar copiilor și care, internat într-un spital, primește succesiv cele mai variate îngrijiri. Mereu cu zîmbetul pe „buze”, el apare rînd pe rînd cînd cu un „braț” în ipsos, cînd cu trompa înfășurată în pansamente, cînd așteptînd cuminte să i se facă o injecție sau sub anestezie, visîndu-se într-un nor acoperit ca o pașiște cu flori.

Privind imaginile, copiii învață să cunoască rolul aparatelor la prima vedere neliniștitoare, se obișnuiesc cu ele și îngrijirile ce urmează a li se acorda

nu le mai provoacă teamă. După cum au arătat primele experiențe, ei acceptă de bună voie anestezia sau, să zicem, examenul ocular. În același timp li se estompează și teama de femeile sau bărbații în halate albe, intrucît în desene medicii și infirmierele sînt reprezentate ca niște șoricea foarte nostimi asemănători celebrului Mickey Mouse, fapt care îi liniștește.

Această metodă a deschis, se pare, noi perspective în raporturile mai întotdeauna delicate dintre copii și cei care îi îngrijesc și, lucru nu lipsit de importanță, contribuie mult la umanizarea spitalului care, deși în mod nejustificat, sperie copiii.

CALEIDOSCOP

Pe locul 1: desagii

Care este cel mai rațional mod de a căra o greutate? Pe cap, cum o purtau femeile în antichitate și cum o mai poartă și acum într-unele țări? În spinare, ca alpinii cărora le datorăm rucsacul, sau proptită pe un umăr? A tirnată de o cobîlă? În mină? O experiență făcută de doi cercetători care au folosit drept greutate săculețe umplute cu așchii de granit a dat întîietate... desagiilor. Criteriile de apreciere au fost: cantitatea de energie cheltuită și efortul cardiovascular făcut de purtători. Împărțirea greutății în două și a tirnarea unei jumătăți în față, iar a celeilalte în spate, punctul de sprijin fiind umărul (metodă pe care cei doi cercetători o socotesc cel mai puțin utilizată), a dat cele mai bune rezultate.

Vinul lui Galilei

După cum se știe, Galilei nu umplea termometrele inventate de el cu mercur sau spirt, ci cu vin. Celebrul fizician și astronom italian a trimis unui coleg de breasle englez unul din aceste aparate însoțit de o notiță în care explica funcționarea lui. Pe drum, pe semne că notația s-a pierdut și adresantul nu s-a putut lămuri asupra menirii darului primit. Încît, după un

... varia
ia varia varia v.
a varia varia varia v.
varia varia varia varia
aria varia varia varia var
a varia varia varia varia
/aria varia varia varia varia
ia varia varia varia varia va
varia varia varia varia varia

timp oarecare Galilei a primit un răspuns la care nu se aștepta de fel: „Vinul a fost într-adevăr minunat. Te rog să-mi mai trimiți”.

Definiția pedagogului

Cunoscutul pedagog rus Orest Danilovici Hvolson a fost mulți ani membru corespondent al Academiei de științe. Într-o zi, savantul și-a exprimat regretul de a nu fi încă academician. Nu mult după aceasta a fost cinstit cu rîvnitul titlu, e drept, însă, onorific. Felicitîndu-l pe eminentul pedagog, un coleg l-a întrebat:

— Ei, acum sînteți mulțumit?
— Evident, sînt bucuros — a răspuns Hvolson — dar între un academician și un academician onorific e cam aceeași deosebire ca între sensurile expresiilor: „domnule” și „mult stimat domn.”

EXPOZIȚIA INVENTIILOR

10 000 de noutăți

Mașini, mecanisme și aparate construite de mîini îndemnatice de tineri muncitori, colhoznici, studenți, ingineri, membri ai unor birouri de cercetare alcătuiesc o originală expoziție, recent deschisă la Moscova și găzduită în numeroase pavilioane ale Expoziției realizărilor economiei naționale a U.R.S.S.

Expoziția incununează o originală „paradă” a creației tehnico-științifice a tineretului, precedată lunile trecute de expoziții de mai mici proporții pe regiuni, raioane, orașe, republici. Autorii a circa 600 de lucrări au primit brevete de inventatori.

Mult interes suscită avionul experimental HAI-21 (în fotografie) cu aripa triunghiulară flexibilă, opera unui grup de studenți de la Institutul de aviație din Harkov. Originalul aparat are la decolare o greutate de numai 220 kilograme, capacitatea motorului

de 32 cp și poate atinge viteze de pînă la 100 de kilometri pe oră.

Alt succes este motocicletă pe schiuri pentru zăpadă construită tot de niște studenți, de astă dată de la Institutul politehnic al R.S.S.A. Mari. Vehiculul dezvoltă o viteză de 60 de kilometri pe oră și poate învinge pante de 30—35 de grade. Puterea motorului ei este de 18 cp.

CE ESTE CONTRACTUL DE ASIGURARE, NATURA ȘI CARACTERELE LUI SPECIFICE

1. Prin contractul de asigurare, una din părți — numită asigurat sau contractant — se obligă să plătească celeilalte părți — numită asigurator — o sumă de bani (prima de asigurare), iar asiguratorul, luând asupra sa riscul producerii unui anume eveniment, se obligă ca, în cazul survenirii evenimentului, să plătească asiguratului sau unui terț beneficiar o indemnizație — despăgubire sau sumă asigurată — în condițiile stabilite prin contract (v. art. 56 din Decretul nr. 471/1971 cu privire la asigurările de stat).

Asigurarea este un act de prevedere și de solidaritate, un procedeu de socializare a riscului, de deplasare a riscului de pe plan individual pe plan colectiv.

Prin asigurare se neutralizează repercusiunile negative pe care anumite evenimente le pot avea asupra persoanei ori capacității de muncă a omului sau asupra bunurilor sale și procesului de producție.

Contractul de asigurare este instrumentul juridic de realizare a asigurării în materia asigurărilor facultative.

Baza juridică a contractului de asigurare este legea, adică Decretul nr. 471/1971 și în măsura în care prevede legea, condițiile de asigurare, care exprimă voința presupusă a părților.

Ca și în dreptul comun — în materie de convenții, voința juridică a părților este aceea care determină încheierea contractului de asigurare, care se formează prin simplul acord de voință.

Spre deosebire, însă, de dreptul comun contractual, unde principiul este acela al libertății convențiilor, voința predominantă a părților negăsindu-și o îngrădire decât în dispozițiile legale de ordine publică, în materia specială a contractului de asigurare, — dată fiind întinderea, importanța și complexitatea intereselor economice și sociale de apărut, inclusiv interesul asiguraților — intervenția legiuitorului este mult mai largă, iar regula este inversă, în sensul că legea și nu voința părților prevalează, ea fiind aceea care stabilește cuprinsul contractului și raporturile dintre părți, acestea nepăstrându-și autonomie de voință decât în cazurile anume prevăzute.

Așa se explică prevederile art. 53 al. 2 al Decretului nr. 471/1971 care dispun că, prin condițiile de asigurare ce se stabilesc de ministrul finanțelor ca norme de aplicare a asigurărilor facultative, condiții care fac parte integrantă din contract, nu se poate deroga de la dispozițiile legale care reglementează contractul de asigurare decât în cazurile anume prevăzute în acele dispoziții, iar în alte cazuri, numai în favoarea asiguratului sau a beneficiarului.

Se înțelege atunci că dispozițiile Cap. II din Titlul III ale decretului susmenționat, care reglementează contractul de asigurare, fiind edictate în interesul general și având caracter prohibitiv, încălcarea este sancționată cu nulitate absolută. Nulitatea însă nu atinge contractul în întregul său, ci numai clauza prin care s-a încălcat legea, fiindcă scopul acestei sancțiuni, ca de altfel și în alte contracte, nu este desființarea totală a contractului, ci numai ca anumite efecte ale acestuia, urmărite prin clauza ilegală, să nu se producă.

2. Contractul de asigurare este un act consensual, fiindcă se formează „solo consensu”, adică prin simplul acord de voință al părților fără să fie nevoie de vreo formă specială de manifestare a acestei voințe. Documentul de asigurare este un simplu instrument constatator al încheierii contractului, care se referă la dovedirea și nu la crearea contractului de asigurare.

Instituirea ca asigurator a unei organizații economice unice în persoana Administrației Asiguraților de Stat, ca și caracterul imperativ sau prohibitiv al dispozițiilor legale care reglementează contractul de asigurare, deși imprimă acestui contract o fizionomie proprie, nu schimbă caracterul contractului care rămâne consensual; de asemenea nici faptul că încheierea contractului este supusă condiției de a se face în scris (art. 57 din Decretul nr. 471/1971) nu-i schimbă acest caracter.

Restricțiile aduse libertății voinței părților în acest contract, din considerații de interes general, privesc conținutul, substanța contractului și

de Marcella Ivănceanu
șeful Oficiului juridic
din centrala ADAS

nu modul său de formare, iar condiția formei scrise, care nu este sancționată cu nulitatea, nu constituie o condiție de validitate, necesară deci pentru formarea contractului, ci este cerută numai „ad probationem”, lipsind partea interesată doar de posibilitatea de a dovedi contractul altfel decât prin recunoașterea co-contractantului.

3. Contractul de asigurare este un contract aleatoriu, întrucât este destinat a acoperi un risc, iar efectele sale în ce privește beneficiile și pierderile depind de un eveniment incert (art. 1635 c. civ.).

În majoritatea felurilor de asigurare, incertitudinea privește însăși realizarea evenimentului vizat. În asigurarea asupra vieții pentru caz de deces, însă, incertitudinea se referă numai la momentul inevitabil al morții. În toate cazurile, însă, există incertitudine în privința efectelor contractului și, prin urmare, nu se poate ști, la data încheierii contractului, dacă și măsura în care fiecare din părți va avea un avantaj sau o pierdere ca rezultat al contractului.

Caracterul aleatoriu al contractului de asigurare a fost contestat. S-a susținut că acest caracter nu ar rezulta decât dacă raporturile juridice dintre asigurat și asigurator sînt privite în mod izolat; dacă asigurarea este privită ca o operațiune de masă, cum este efectiv în dreptul socialist, contractul de asigurare nu mai apare ca un contract aleatoriu; din acest punct de vedere se susține că, întrucât pe totalitatea contractelor și pe perioade mai lungi riscurile se realizează statistic, asiguratorul nu ar face altceva decât să organizeze o mutualitate și, cu primele plătite de fiecare asigurat, să plătească pe acei dintre asigurați în privința cărora riscul s-a realizat. În ce privește pe asigurat, se susține de asemenea, că prima pe care o plătește ar avea un echivalent cert în prestația pe care o efectuează asiguratorul prin finanțarea acțiunilor de prevenire a calamităților.

Nu putem împărtăși această teorie, fiindcă în ce privește pe asigurat este neîndoios că prestația sa nu are un echivalent cert, cel puțin în ce privește indemnizația de asigurare care este principala prestație a asiguratorului, a cărei plată rămâne condiționată de producerea riscului, adică a unui eveniment esențialmente incert. Ca atare, asiguratul nu poate aprecia, în momentul încheierii contractului, dacă va primi contraprestația asiguratorului, adică indemnizația de asigurare.

Dar, chiar și în ce-l privește pe asigurator, problema caracterului aleatoriu al contractului de asigurare nu poate fi rezolvată luîndu-se în considerare, așa cum se susține, totalitatea contractelor pe care le încheie asiguratorul, adică ansamblul operațiunilor de asigurare, ci numai privind izolat fiecare contract în parte; de altfel, obiectul discuției este caracterul juridic al contractului și nu natura ansamblului operațiunilor de asigurare.

În orice caz, este de ajuns să existe incertitudine asupra beneficiilor și a pierderilor chiar și numai în ce privește una singură dintre părțile contractante, pentru ca această împrejurare să imprime contractului caracter aleatoriu (art. 1653 cod. civ.). Or, este neîndoios că, cel puțin în ce privește pe asigurat și indemnizația de asigurare, această incertitudine există.

4. Contractul de asigurare este un contract cu titlu oneros fiindcă fiecare din părți urmărește un folos, o contraprestație, în schimbul celeia pe care o face ori se obligă a o face în favoarea celeilalte părți: asiguratul să obțină despăgubirea, respectiv suma asigurată, iar asiguratorul să obțină plata primelor.

Faptul că asiguratorul nu va avea să plătească indemnizația de asigurare decât în ipoteza ivirii cazului asigurat nu înseamnă că prima constituie pentru el un avantaj gratuit. Realizarea sau nerealizarea riscului nu este o împrejurare concludentă, de natură să înlăture caracterul oneros al contractului; acest caracter subzistă

din moment ce, prin contract, fiecare din părți urmărește un folos în schimbul prestației sale.

De altfel, cum bine observă unii autori, tocmai fiindcă contractul de asigurare este aleatoriu, el nu poate fi decît oneros, fiindcă cine a suportat un risc nu poate fi niciodată un dobînditor cu titlu gratuit.

5. Contractul de asigurare este un contract sinalagmatic. Părțile se obligă reciproc: asiguratul să plătească prima, iar asiguratorul să suporte riscul și anume, dacă se va produce cazul asigurat (evenimentul prevăzut în contract), să plătească asiguratului sau unui terț beneficiar o indemnizație în limitele convenite prin contract.

Deși obligația asiguratorului este condiționată, această particularitate nu înlătură caracterul sinalagmatic al contractului.

Condiția nu afectează existența contractului din care decurge obligația reciprocă chiar din momentul încheierii lui, ci subordonează numai obligația asiguratorului ivirii cazului asigurat, adică unui eveniment viitor și incert. Dar această obligație a asiguratorului, ca și aceea a asiguratului, există din chiar momentul încheierii contractului, fiindcă în schimbul obligației asiguratului de a plăti prima, asiguratorul se obligă să suporte riscul și aceasta de la data stabilită pentru începerea răspunderii sale. Obligațiile părților coexistînd din chiar momentul încheierii contractului și fiind reciproce, contractul nu poate fi decît sinalagmatic sau bilateral.

6. Contractul de asigurare este un contract cu executare continuă sau succesivă, deoarece executarea acestuia nu are loc dintr-o dată, printr-o singură prestație; asiguratorul continuă în mod constant acoperirea riscului, iar asiguratul este obligat să plătească primele la termenele stabilite și — în asigurările de bunuri — să păstreze bunul asigurat în bune condiții pe toată durata contractului; în celelalte feluri de asigurare, asiguratul este obligat să-și îndeplinească neconținut obligațiile ce-i incumbă, pînă la expirarea contractului.

Consecințele care decurg din acest caracter al contractului de asigurare sînt următoarele:

a) acestui contract nu-i sînt aplicabile regulile rezoluțiunii;

b) partea care și-a îndeplinit obligația are drept la contraprestația co-contractantului pînă în momentul desființării contractului;

c) neîndeplinirea de către asigurat a obligațiilor sale nu produce efecte decît pentru viitor, respectiv poate justifica numai rezilierea contractului (fără efect retroactiv).

Prin efectul aplicării acestor principii, primele de asigurare plătite pentru perioada anterioară rezilierii nu se restituie asiguratului.

De asemenea, dacă obiectul asigurării a dispărut prin efectul unui alt eveniment decît cel în vederea căruia s-a încheiat asigurarea, contractul se reziliază de drept, fără a se desființa ceea ce s-a efectuat în trecut pe baza lui.

Deși efectele sale sînt eşalonate în timp, totuși contractul de asigurare este un contract unic, pentru întregul termen stipulat, indiferent de diviziunile sau subdiviziunile periodice ale termenului care privesc numai executarea contractului. Această caracteristică se justifică prin faptul că contractul de asigurare este rezultatul unui singur consimțămînt și are un preț unic, prima, care este calculată pentru întreaga durată a contractului.

7. Contractul de asigurare este un contract de adeziune, deoarece clauzele sale sînt prestabilite de către ministrul finanțelor, prin „condițiile de asigurare”, care fac parte „de drept” din contract (art. 53 alin. 1 din Decretul nr. 471/1971).

Principiile generale, însă, regulile de bază ale contractului sînt fixate de lege prin dispoziții de ordine publică, de la care nu se poate deroga prin condițiile de asigurare și care nu exprimă numai voința asiguratorului, determinată exclusiv de interesele sale, ci, dimpotrivă, sînt edictate luîndu-se în considerare ansamblul intereselor generale, printre care și interesul protecției asiguratului.

Era firesc!

În metro

Era aproape șase după amiază. Ziua de lucru a uzinei unde lucra Garunski se terminase și prin toate ușile și porțile se revărsa un adevărat torent omnesc. Într-o clipă, toate mijloacele de transport în comun deveniră neîncăpătoare, începură să geamă și să scrișnească, purtând grăbite călători nerăbdători să ajungă cit mai repede la casele lor.

După două încercări neizbutite, în cele din urmă, Garunski izbuti și el să se urce într-un vagon de metro, ba chiar să „cucerească”, după o luptă înverșunată, un colțisor unde putea sta într-un picior. Nu era însă nici o primădie să cadă, deoarece se sprijinea bine în șoldul unei femei și era înconjurat și zdravăn înghesuit de niște indivizi, toți foarte bine făcuți. Încet trupul lui luase o înclinare curioasă.

Pe bancheta de care, uneori, avea norocul să se sprijine, printre alții ale ai sorții ședea și o fată. N-avea mai

asta boțit, la mătușica asta gușată, la grasul din stînga? Ori poate la femeile astea oboseite și indiferente față de orice? Dar chiar dacă ar arăta altfel, s-ar putea compara, oare, cu tine?

Și Garunski se intristă și pe față i se ivi o umbră de amărăciune.

— Așa a fost să fie... de ce nu m-am născut cu 20 de ani mai târziu? Poate că drumurile noastre s-ar fi întilnit. Așa cum s-a întimplat astăzi, de pildă. Aș fi coborît o dată cu dînsa, aș fi oprit-o și întrebato cum o cheamă, iar a doua zi aș fi așteptat-o, emoționat, la întilnire. Desigur, ar fi venit puțin mai târziu de ora fixată. Dar, n-ar fi avut nici o importanță! Am fi pornit la braț să ne plimbăm pe bulevard și toți trecătorii ar fi întors capul după noi.

Și, adîncit în gîndurile lui, Garunski se văzu deodată atît de tînăr și plin de încredere, încît simți că puterile îi cresc, că spinarea îi e mai dreaptă, bărbia mai fermă.

Fata se uita la Garunski. Obrajii îi ardeau ca focul; în ochii-i mari se citea că se simte foarte jenată. Iar privirea ei, care nu-i scăpă lui; Anani Semionovici, îi fură acestuia definitiv liniștea și urma de stăpînire care-i mai rămăsese.

— E clar, ce mai! Fata e emoționată. Dar de ce? Te pomenești că a simțit ce e în sufletul meu. De necrezut! Să fi înțeles cu adevărat? Nu... zău... S-ar putea așa ceva? Și sînt unii care pretind că nu există telepatie...

Fata plecă privirea și întoarse capul în cealaltă parte. Dar, parcă sub vraja unei chemări, îl aduse din nou înapoi ațintind asupra lui Anani Semionovici niște ochi rugători.

Garunski nu-și credea ochilor. Gîndurile i se învălmășeau.

— Visez! Nu, nu se poate... Dar stai... De fapt nici o femeie pe care am privit-o n-a rămas indiferentă. Inseamnă că încă nu e târziu... Se vede că ochii mei au ceva care tulbură femeile.

Era evident, fata de pe banchetă suferea. Toată înfățișarea ei trăda un zbulcîm lăuntric și poate chiar apropiata capitulare.

Garunski și gusta clipa fericită a triumfului.

— E pierdută... — și pentru o clipă răsuflarea i se oprî. Și un orb ar putea să vadă ce se petrece în sufletul ei. E tînără și nu știe să se prefacă: sentimentele i se citeșc pe față. Din păcate, însă, draga mea, eu nu mai sînt tînăr. Am familie...

Fata respira greu, ca un iepure fugărit. Garunski o țintuia cu priviri ca de foc.

— Dar ce sîntem noi de vină? — își spuse tot el. Ai dreptate. Nici eu nu mi-aș putea ierta vreodată dacă aș trece indiferent pe lîngă tine și n-aș răspunde la sentimentele tale. Doamne, dar ce complicații! Am să devin blăgam și am s-o duc tot într-o minciună,

bănuieli, urmării... Am să fiu mereu silit să născocesc ceva...

Și Garunski văzu ochii bănuitori ai Annei Iulievna și zîmbetul ironic al fiului și se simți stînjinit.

— O să fie periculos și chinuitor și n-am să rezist. Eu sînt un om sincer, deschis, nu sînt un șmecher, n-am să pot ascunde mult timp situația. Și atunci va trebui să dau chiar totul în vileag și să-mi părăsesc familia. Dînsa, probabil, n-are familie, trebuie să facem un schimb de locuință... E o treabă care cere mult timp și se rezolvă greu...

Și Garunski se încruntă. Prin cap i se încrucișau sute de gînduri.

— Și ce-au să zică părinții ei? Dacă se iscă un scandal? Dacă sînt oameni pașnici, s-ar putea ca lucrurile să nu iasă chiar așa de prost, dar dacă sînt niște huligani... Și ce-au să spună colegii de birou; nici nu vreau să mă gîndesc. Important e cum o să meargă noua căsnicie. Mi-aduc aminte de o piesă... Acolo, îi zicea? Ah, da... „În amurg”... Acolo povestea de iubire, s-a sfîrșit tragic. Și am auzit că și Hemingway are un roman — o poveste de dragoste dintre un colonel și o jună. Îi zice, parcă, „Peste riu...”. „Peste riu...” Nu mi-amintesc... Trebuie neapărat să-l citesc.

O clipă Garunski fu tentat să lase totul baltă, dar deodată i se făcu rușine.

— Ce gînduri meschine... Și ce înjositoare. De dragul liniștei să înăbuș cele mai frumoase sentimente. Bîaia de ea... dacă ar ști la ce mă gîndesc. Da, e adevărat că e complicat, e adevărat că o să fie greu! Dar am să înving toate greutățile, fiindcă iubirea înseamnă fericire! Drăguța de ea... o să-mi dea puteri noi, o să mă întinească și am să mă pot bucura cu adevărat de a doua tinerețe. Nu, nu pot să refuz un asemenea dar al destinului. M-aș disprețui singur. Zarurile sînt aruncate!

Și, emoționat și plin de speranțe, înaripat de marea lui iubire, Garunski hotări să ia pieptiș soarta.

Frumoasa fată înțelese și dînsa că sosise clipa hotărîtoare. Și, cu obrazii de culoarea macului, se ridică brusc de pe banchetă și, cu glas stîns, abia auzit, șopti:

— Poftim, luați loc!

Garunski înlemni. Buzele i se lătiră într-un zîmbet strîmb.

— Mulțumesc... nu sînt invalid. Sînt alții în jurul meu cărora ar fi trebuit să le oferii locul. Dacă sîntei așa de politicoasă! adăugă el disprețuitor. — Oricum, acum e prea târziu. Cobor...

Și deși trebuia să coboare abia la a treia stație, se dădu jos grăbit.

— Il iau pe următorul... o să fie mai puțin aglomerat... se încredință el în gînd.

Dar următorul vagon fu la fel de aglomerat.

Nu-i

Marina Vlady!

Într-o seară mă întorceam cu Lenocika de la cinema. Eram în dreptul unui magazin alimentar, cînd deodată ne-am pomenit în față cu doi indivizi antipatici și cu sacourile direct pe piele:

— Ei. Urechilă! — m-a apostrofat unul. — Ai ceva de fumate?

— Am.

— Pasează-ne două țigări, băi năsoșule! — a intervenit mai concret celălalt.

— Poftiți. Serviți-vă.

— Frumoasă fată! — a exclamat apoi cel dintîi, privind-o galeș pe Lenocika. — Unde ai cunoscut-o măi, buburosule?

— La dans.

Apoi ne-am despărțit. Asta a fost tot. Lenocika se bosumflase însă deodată și nici nu mă mai privea. Într-un târziu mi-a spus doar:

— Doamne, cum te-au jignit!

— Cum m-au jignit? Sînt într-adevăr urecheat. Ia uite cum îmi atîrnă urechile, ca la elefanți, — am adăugat mișcînd din urechi.

— Ai dreptate — s-a mirat Lenocika.

— Dacă n-aș fi fost urecheat, atunci da, m-aș fi simțit jignit și le-aș fi arătat eu. Am și nasul lung, ca de Buratino.

Lenocika mi-a privit nasul.

— Mai sînt și ciupit de vărsat. Îmi lipsește și un dinte — i-am sîșit Lenocikăi de citeva ori. Așa că, ce vrei?...

— Cum n-am observat pînă acum? — s-a mirat iar Lenocika, privindu-mă din cap pînă-n picioare.

— Dacă m-ar fi jignit, îi făceam knock-out.

• umor •

Or umor umor u

r umor umor umor u

umor umor umor umor u

ior umor umor umor u

umor umor umor umor u

nor umor umor umor um

r umor umor umor umor u

mor umor umor umor umc

Era clar! Și toluși, de atunci Lenocika nu mi-a mai telefonat. Se vede că nu-i plăcea fizicul meu. Ei și, asta este!

Dar nici dînsa, fie vorba între noi, nu-i Marina Vlady!

Lev Korsunski

Scurte

Soția unui pictor abstractionist se confesează către prietena ei:

— Mă înțeleg grozav cu soțul. Ne împărțăm totdeauna gîndurile noastre. El pictează, eu pregătesc masa... Apoi ghicim fiecare ce-a vrut să facă celălalt.

Mama și-a trimis fetița de 6 ani să cumpere smîntînă:

— Uite borcanul și bani, ia un litru.

La magazin fetița a dat borcanul vinzătoarei și i-a spus:

— Un litru de smîntînă, vă rog.

Vinzătoarea a turnat smîntîna în borcan, apoi a întreat-o pe fetiță:

— Dar banii?

— Sînt în borcan — a răspuns prompt cumpărătoarea.

Un scoțian vrea să cumpere o mașină veche, uzată. Se țînguește mult și, în sfîrșit, întreată:

— Spuneți-mi vă rog, cită benzină consumă?

— O, fiți liniștit. O lingură la suta de kilometri.

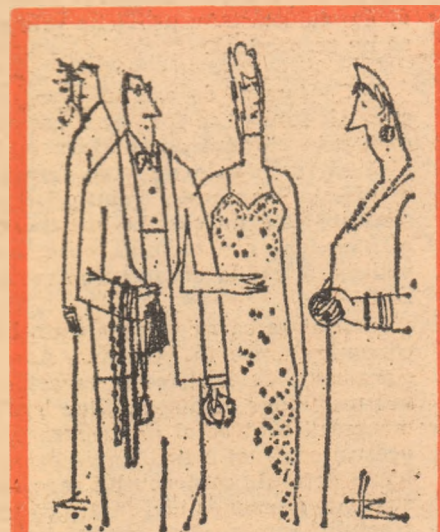
Satisfăcut, cumpărătorul se liniștește, dar după o clipă îl întreată din nou pe vinzător:

— Încă ceva: ce fel de lingură? De ciorbă sau de ceai?

Șeful serviciului personal îl întreată pe un șofer pe care vrea să-l angajeze:

— Aveți o recomandare din partea fostului dv. șef?

— Da, sigur! Mi-a recomandat chiar de mai multe ori să-mi caut alt serviciu.

— Am, dragă, niște bijuterii așa de grele!